

Sanacja i upadłość przedsiębiorców

Ćwiczenia 3:

- Spis wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym
- Przyjęcie układu i jego skutki

mgr Adrian Borys
Instytut Prawa Cywilnego
Zakład Postępowania Cywilnego
adrian.borys@uwr.edu.pl

Spis wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym

Spis wierzytelności jest dokumentem sporządzanym przez nadzorcę lub zarządcę, **określającym krąg wierzycieli dłużnika, którzy są uczestnikami postępowania restrukturyzacyjnego.**

Udział wierzycieli w postępowaniu ma na celu zaspokojenie przysługujących im wierzytelności na warunkach restrukturyzacyjnych wynikających z zawartego układu

Zgodnie z art. 76 ust. 1 i 2 p.r. spis wierzytelności obejmuje wierzytelności osobiste w stosunku do dłużnika powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, a umieszczenie wierzytelności w spisie wierzytelności określa sumę, z którą wierzyciel uczestniczy w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Spis wierzytelności w każdym postępowaniu restrukturyzacyjnym sporządza nadzorca albo zarządca na podstawie ksiąg rachunkowych, innych dokumentów dłużnika, wpisów w księgach wieczystych oraz rejestrach (art. 84 ust. 1 p.r.). Zasady sporządzania spisu oraz ujmowania wierzytelności w spisie we wszystkich postępowaniach są takie same. Zasadnicza różnica sprowadza się do sposobu zaskarżania spisu wierzytelności.

W postępowaniu o zatwierdzenie układu oraz w przyspieszonym postępowaniu układowym zaskarżanie spisu wierzytelności przez wierzycieli nie jest w ogóle przewidziane.

Zgodnie z art. 90 ust. 1 p.r. **w przyspieszonym postępowaniu układowym** dłużnik może zgłosić zastrzeżenia co do umieszczenia wierzytelności w spisie wierzytelności. Wierzytelność, co do której dłużnik zgłosił zastrzeżenia, stanowi wierzytelność sporną. W takim przypadku sędzia-komisarz dokonuje odpowiednich zmian spisu wierzytelności oraz spisu wierzytelności spornych (art. 90 ust. 2 p.r.). Sędzia-komisarz nie bada i nie rozstrzyga zastrzeżeń zgłoszonych przez dłużnika, a zmiana spisu wierzytelności jest automatycznym skutkiem wniesienia zastrzeżenia.

Spis wierzytelności w każdym postępowaniu restrukturyzacyjnym sporządza nadzorca albo zarządca na podstawie ksiąg rachunkowych, innych dokumentów dłużnika, wpisów w księgach wieczystych oraz rejestrach (art. 84 ust. 1 p.r.). Zasady sporządzania spisu oraz ujmowania wierzytelności w spisie we wszystkich postępowaniach są takie same. Zasadnicza różnica sprowadza się do sposobu zaskarżania spisu wierzytelności.

W postępowaniu układowym oraz postępowaniu sanacyjnym, w terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia, uczestnicy postępowania mogą złożyć do sędziego-komisarza sprzeciw co do umieszczenia lub co do pominięcia wierzytelności w spisie wierzytelności (art. 91 p.r.).

**Wierzytelności ujmowane w spisie
wierzytelności**

Jak wskazano w poprzednim rozdziale, zgodnie z art. 76 ust. 1 p.r. spis wierzytelności obejmuje wierzytelności osobiste w stosunku do dłużnika powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego.

Zasady ujmowania wierzytelności w spisie wierzytelności

Wierzytelność za okres rozliczeniowy, w trakcie którego zostało otwarte postępowanie restrukturyzacyjne, w szczególności z tytułu czynszu najmu lub dzierżawy, podatków lub składek na ubezpieczenia społeczne, ulega z mocy prawa proporcjonalnemu podziałowi na część traktowaną jak wierzytelność powstała przed dniem otwarcia postępowania oraz część traktowaną jak wierzytelność powstająca po dniu otwarcia postępowania (art. 77 ust. 1 p.r.).

Zgodnie z art. 78 p.r. wierzytelność niepieniężną umieszcza się w spisie wierzytelności w sumie pieniężnej według jej wartości z dnia poprzedzającego dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 p.r. stanowi, że jeżeli w dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego wierzytelność bez zastrzeżenia odsetek nie stała się jeszcze wymagalną, w spisie wierzytelności umieszcza się wierzytelność pomniejszoną o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż 6% rocznie, za czas od dnia otwarcia postępowania do dnia wymagalności, najdłużej jednak za dwa lata.

Zgodnie z art. 79 ust. 2 p.r. odsetki od wierzytelności pieniężnej umieszcza się w spisie wierzytelności w kwocie naliczonej do dnia poprzedzającego dzień otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego włącznie.

Wierzytelność współdłużnika lub poręczyciela dłużnika z tytułu zwrotnego roszczenia umieszcza się w spisie wierzytelności w wysokości, w jakiej współdłużnik lub poręczyciel zaspokoił wierzyciela, chyba że co innego wynika z treści stosunku prawnego (art. 80 ust. 1 p.r.). Podobnie w spisie wierzytelności umieszcza się wierzytelność gwaranta lub banku otwierającego akredytywy w wysokości, w jakiej zaspokoił on wierzyciela, chyba że co innego wynika z treści stosunku prawnego (art. 80 ust. 2 p.r.). Natomiast wierzytelność współdłużnika, poręczyciela, gwaranta lub banku otwierającego akredytywy, który nie zaspokoił wierzyciela, umieszcza się w spisie wierzytelności jako wierzytelność warunkową, która nie uprawnia do głosowania na zgromadzeniu wierzycieli (art. 80 ust. 3 p.r.).

Zasady ujmowania wierzytelności w spisie wierzytelności

Zgodnie z art. 81 ust. 1 p.r. niewymagalne wierzytelności ze stosunków prawnych o charakterze ciągłym, a także wierzytelności z tytułu kredytu i pożyczki, umieszcza się w spisie wierzytelności pomniejszone o odsetki ustawowe, nie wyższe jednak niż 6% rocznie, za czas od dnia otwarcia postępowania do dnia wymagalności każdego przyszłego świadczenia, najdłużej jednak za dwa lata.

Wierzytelności z tytułu świadczeń powtarzających się, których czas trwania oznaczono na czas życia uprawnionego lub innej osoby, albo nieoznaczonych co do czasu trwania, umieszcza się w spisie wierzytelności jako sumę stanowiącą wartość prawa (art. 81 ust. 2 p.r.), chyba że w umowie o prawo do świadczeń powtarzających została ustalona suma wykupu, to wówczas sumę tę umieszcza się w spisie wierzytelności jako wartość prawa (art. 81 ust. 3 p.r.). Regulację tę stosuje się również do umowy leasingu, jeżeli przedmiot leasingu stanowi u korzystającego dłużnika środek trwały w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (art. 81 ust. 4 p.r.).

Artykuł 83 ust. 1 p.r. stanowi, że wierzytelność w walucie obcej, bez względu na termin jej wymagalności, umieszcza się w spisie wierzytelności po przeliczeniu na walutę polską według średniego kursu walut obcych w Narodowym Banku Polskim z dnia otwarcia postępowania, a jeżeli takiego kursu nie było – według średniej ceny rynkowej z tej daty, przy czym umieszczenie w spisie wierzytelności w przeliczeniu na walutę polską nie powoduje przekształcenia zobowiązania wyrażonego w walucie obcej na zobowiązanie w walucie polskiej, w szczególności wykonanie zobowiązania w ramach realizacji układu następuje w walucie obcej, chyba że propozycje układowe stanowią inaczej (art. 83 ust. 2 p.r.).

Zgodnie z art. 81 ust. 5 p.r., jeżeli umowa kredytu przewiduje możliwość korzystania ze środków pieniężnych do pewnej wysokości, w spisie wierzytelności umieszcza się kwotę wykorzystaną przez dłużnika do dnia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego

Sporządzenie spisu wierzytelności

Zgodnie z [art. 84 ust. 1](#) p.r. spis wierzytelności sporządza nadzorca lub zarządca na podstawie ksiąg rachunkowych, innych dokumentów dłużnika, wpisów w księgach wieczystych oraz rejestrach, przy czym w postępowaniu sanacyjnym otwartym na podstawie uproszczonego wniosku złożonego zgodnie z [art. 328 ust. 1](#) p.r. spis wierzytelności sporządza się w zakresie, w jakim jest to możliwe, na podstawie spisu wierzytelności sporządzonego we wcześniejszym postępowaniu restrukturyzacyjnym.

Jeżeli propozycje układowe przewidują podział wierzycieli na grupy, spis wierzytelności sporządza się z uwzględnieniem zaproponowanego podziału ([art. 85](#) p.r.).

W spisie wierzytelności odrębnie umieszcza się wierzytelności objęte układem z mocy prawa oraz wierzytelności objęte układem za zgodą wierzyciela ([art. 86 ust. 1](#) p.r.). W spisie wierzytelności umieszcza się również wierzytelności, które nie są objęte układem.

Sporządzenie spisu wierzytelności

Zgodnie z art. 86 ust. 2 p.r. w spisie wierzytelności umieszcza się w osobnych rubrykach:

1. liczbę porządkową;
2. imię i nazwisko wierzyciela albo jego nazwę, jego miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres oraz numer PESEL albo numer w Krajowym Rejestrze Sądowym, a w przypadku ich braku – inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację;
3. sumę wierzytelności i sumę, według której będzie obliczany głos wierzyciela w głosowaniu nad układem;
4. informację o istnieniu i rodzaju zabezpieczenia wierzytelności;
5. informację, czy wierzytelność jest uzależniona od warunku;
6. informację, czy wierzycielowi przysługuje prawo potrącenia;
7. informację, czy w stosunku do wierzyciela zachodzą okoliczności wskazane w art. 80 ust. 3, art. 109 ust. 1 lub art. 116;
8. uzasadnienie, które obejmuje wskazanie stanu faktycznego, z którego wynika wierzytelność, oraz wskazanie dokumentów jej dotyczących;
9. oświadczenie dłużnika o uznaniu lub odmowie uznania wierzytelności oraz o tym, czy w stosunku do wierzycieli umieszczonych w spisie wierzytelności zachodzą okoliczności wskazane w art. 80 ust. 3, art. 109 ust. 1 lub art. 116, a jeżeli dłużnik nie złożył oświadczenia, to nadzorca lub zarządca umieszcza w spisie wierzytelności informację, że dłużnik nie złożył oświadczenia, oraz podaje przyczynę;
10. dla wierzytelności, które są objęte układem za zgodą wierzyciela – informację, czy wierzyciel wyraził zgodę na objęcie wierzytelności układem;
11. sumę wszystkich wierzytelności umieszczonych w spisie wierzytelności, a jeżeli w spisie wierzytelności jest uwzględniony podział wierzycieli na grupy – również sumę wierzytelności dla każdej grupy.

**Zaskarżanie spisu wierzytelności
w postępowaniu o zatwierdzenie
układu**

W postępowaniu o zatwierdzenie układu nie ma możliwości zaskarżania spisu wierzytelności. Uczestnicy postępowania mogą wskazywać na nieprawidłowości związane z ustaleniem spisu wierzytelności jedynie w ramach zarzutów przeciwko układowi. Sąd powinien uwzględnić tylko tego rodzaju nieprawidłowości spisu, które mogą rzutować na wynik głosowania nad układem, w szczególności zarzuty dotyczące ustaleń spisu związanych z uprawnieniem do głosowania poszczególnych wierzycieli i siłą ich głosu

Zaskarżanie spisu wierzytelności w przyspieszonym postępowaniu układowym

W przyspieszonym postępowaniu układowym wierzycielom nie przysługują żadne środki zaskarżania spisu wierzytelności. Podobnie jak w postępowaniu o zatwierdzenie układu, mogą oni wskazywać na nieprawidłowości związane z ustalonym spisem wierzytelności w ramach zarzutów przeciwko układowi.

Dłużnik, zgodnie z art. 90 ust. 1 p.r., może zgłosić zastrzeżenia co do umieszczenia wierzytelności w spisie wierzytelności. Wierzytelność, co do której dłużnik zgłosił zastrzeżenia, stanowi wierzytelność sporną. W takim przypadku sędzia-komisarz dokonuje odpowiednich zmian spisu wierzytelności oraz spisu wierzytelności spornych (art. 90 ust. 2 p.r.).

Zaskarżanie spisu wierzytelności w postępowaniu układowym oraz postępowaniu sanacyjnym

Zgodnie z art. 91 ust. 1 p.r. w postępowaniu układowym oraz postępowaniu sanacyjnym, w terminie dwóch tygodni od dnia obwieszczenia o złożeniu spisu wierzytelności w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, uczestnicy postępowania mogą złożyć do sędziego-komisarza sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie wierzytelności.

Dłużnik może złożyć sprzeciw, o ile spis wierzytelności nie jest zgodny z jego oświadczeniem, o którym mowa w art. 86 ust. 2 pkt 9 p.r. Jeżeli dłużnik nie złożył oświadczenia, może złożyć sprzeciw tylko w przypadku, gdy wykaże, że nie złożył oświadczenia z przyczyn od niego niezależnych.

Zaskarżanie spisu wierzytelności

Rodzaj postępowania	Przyspieszone postępowanie układowe	Postępowanie układowe	Postępowanie sanacyjne
Sposób zaskarżania	zastrzeżenia	sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie; sprzeciw co do pominięcia wierzytelności w spisie	sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie; sprzeciw co do pominięcia wierzytelności w spisie
Termin wniesienia	do dnia zgromadzenia wierzycieli	dwa tygodnie od dnia obwieszczenia o dacie złożenia spisu wierzytelności	dwa tygodnie od dnia obwieszczenia o dacie złożenia spisu wierzytelności
Komu przysługuje	dłużnikowi – wierzytelność, co do której złożono zastrzeżenia stanowi wierzytelność sporną	sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie przysługuje uczestnikom postępowania, w tym dłużnikowi, o ile spis nie jest zgodny z jego oświadczeniem o uznaniu lub odmowie uznania wierzytelności; sprzeciw co do pominięcia wierzytelności w spisie przysługuje dłużnikowi lub wierzycielowi, który nie został umieszczony w spisie	sprzeciw co do umieszczenia wierzytelności w spisie przysługuje uczestnikom postępowania, w tym dłużnikowi, o ile spis nie jest zgodny z jego oświadczeniem o uznaniu lub odmowie uznania wierzytelności; sprzeciw co do pominięcia wierzytelności w spisie przysługuje dłużnikowi lub wierzycielowi, który nie został umieszczony w spisie

Źródło: A. Hrycaj, Prawo i postępowanie restrukturyzacyjne, Warszawa 2019, s. 153.

Zatwierdzenie spisu wierzytelności

W postępowaniu o zatwierdzenie układu nie zatwierdza się spisu wierzytelności. Oznacza to, że spis wierzytelności sporządzony w postępowaniu o zatwierdzenie układu nie będzie tytułem egzekucyjnym przeciwko dłużnikowi po prawomocnej odmowie zatwierdzenia układu (por. art. 102 ust. 1 p.r.).

Zgodnie z art. 97 ust. 1 p.r. w przyspieszonym postępowaniu układowym sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzytelności na zgromadzeniu wierzycieli.

Zgodnie zaś z art. 98 ust. 1 p.r. w postępowaniu układowym oraz sanacyjnym po upływie terminu do złożenia sprzeciwu, a w przypadku jego złożenia – po uprawomocnieniu się postanowienia w przedmiocie sprzeciwu, sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzytelności. Sędzia-komisarz zatwierdza spis wierzytelności w zakresie nieobjętym nierozpoznanymi prawomocnie sprzeciwami, jeżeli suma wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem, których dotyczą sprzeciwu prawomocnie nierozpoznane, nie przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem. Postępowania w przedmiocie tych sprzeciwów podlegają umorzeniu przez sąd albo sędziego-komisarza, jeżeli nie zostaną prawomocnie rozpoznane do czasu głosowania nad układem.

**Wyciąg ze spisu wierzytelności
jako tytuł egzekucyjny**

Zgodnie z art. 102 ust. 1 p.r. po
prawomocnej odmowie
zatwierdzenia układu lub
prawomocnym umorzeniu
postępowania
restrukturyzacyjnego wyciąg z
zatwierdzonego spisu
wierzytelności, zawierający
oznaczenie wierzyciela i
przystługującej mu wierzytelności,
stanowi tytuł egzekucyjny
przeciwko dłużnikowi

Przyjęcie układu i jego skutki

Pojęcie układu

Celem postępowania restrukturyzacyjnego zgodnie z art. 3 ust. 1 p.r., jest **uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami**, a w przypadku postępowania sanacyjnego - również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli.

Przyjąć należy zatem, że zawarcie układu jest z jednej strony zasadniczym celem postępowania restrukturyzacyjnego, a z drugiej strony mechanizmem, który ma pozwolić na uniknięcie ogłoszenia upadłości dłużnika, poprzez ukształtowanie lub zmianę praw i obowiązków dłużnika wynikających ze stosunków zobowiązaniowych łączących do z wierzycielami.

Ważne! Układ jest to zatwierdzone przez sądu restrukturyzacyjny wielostronne porozumienie zawarte między dłużnikiem i jego wierzycielami, przyjęte przez złożenie oświadczenia woli przez większości wierzycieli, wiążące zarówno wierzycieli głosujących za jego przyjęciem jak i wierzycieli głosujących przeciw jego przyjęciu.

Układ może spełnić swój cel jedynie, gdy dotyczyć będzie wszystkich wierzycieli dłużnika. Z tego powodu **układ stanowi porozumienie przymusowe, oparte na zasadzie uniwersalności** wyrażonej w art. 150 p.r. **Układ obejmuje co do zasady wszystkie wierzytelności osobiste dłużnika powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego.**

Charakter prawny układu

Wyróżnić można następujące koncepcje dotyczące charakteru prawnego układu:

- a. układ stanowi umowę zawieraną pomiędzy dłużnikiem i co do zasady wszystkimi jego wierzycielami (zob. O. Buber, *Polskie prawo upadłościowe*, Warszawa 1936, s. 147; W. Gawlas, W. Jonsik, *Prawo upadłościowe wraz z przepisami wprowadzającymi prawo upadłościowe i prawo o postępowaniu układowym z komentarzem*, Poznań 1935, s. 184; D. Zienkiewicz, [w:] D. Zienkiewicz (red.), *Prawo upadłościowe i naprawcze. Komentarz*, Warszawa 2006, s. 638);
- b. układ stanowi ugodę sądową (zob. F. Zedler, *Prawo upadłościowe i układowe*, Toruń 1997, s. 429);
- c. układ stanowi sądownie zatwierdzone porozumienie między dłużnikiem i większością wierzycieli (zob. S. Arnold, *Prawo o postępowaniu układowym wraz z przepisami związkowymi*, Kraków 1936, s. 6);
- d. teoria o złożonym (prywatno-publicznoprawnym) charakterze układu (zob. uchwała SN z 20.7.1995 r., III CZP 87/95, OSNC 1995, Nr 11, poz. 162; K. Piasecki, *Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym*, Bydgoszcz 1992, s. 143; P. Nazarkiewicz, *Układ w postępowaniu upadłościowym, cz. I*, PPH 1994, Nr 1, s. 1; S. Gurgul, *Prawo upadłościowe i układowe. Komentarz*, Warszawa 2000, s. 941);
- e. teoria ujmująca układ jako instytucję *sui generis* obejmującą łącznie kilka elementów prawnych w postaci propozycji układowych, oświadczenia woli głosujących wierzycieli oraz zatwierdzającego orzeczenia sądu (zob. Ł. Szuster, *Skutki układu w postępowaniu upadłościowym*, Warszawa 2015, s. 9–10; B. Jochemczyk, *Zawarcie i zatwierdzenie układu w postępowaniu upadłościowym*, Warszawa 2011, s. 173);
- f. układ stanowi uchwałę organu wierzytelskiego (zob. A.J. Witosz, *Charakter prawny układu*, [w:] Hrycaj A., Filipiaka P., Geromina M., Groele B. (red.), *Restrukturyzacja i upadłość przedsiębiorstw 2.0.*, Warszawa 2016, s. 11).

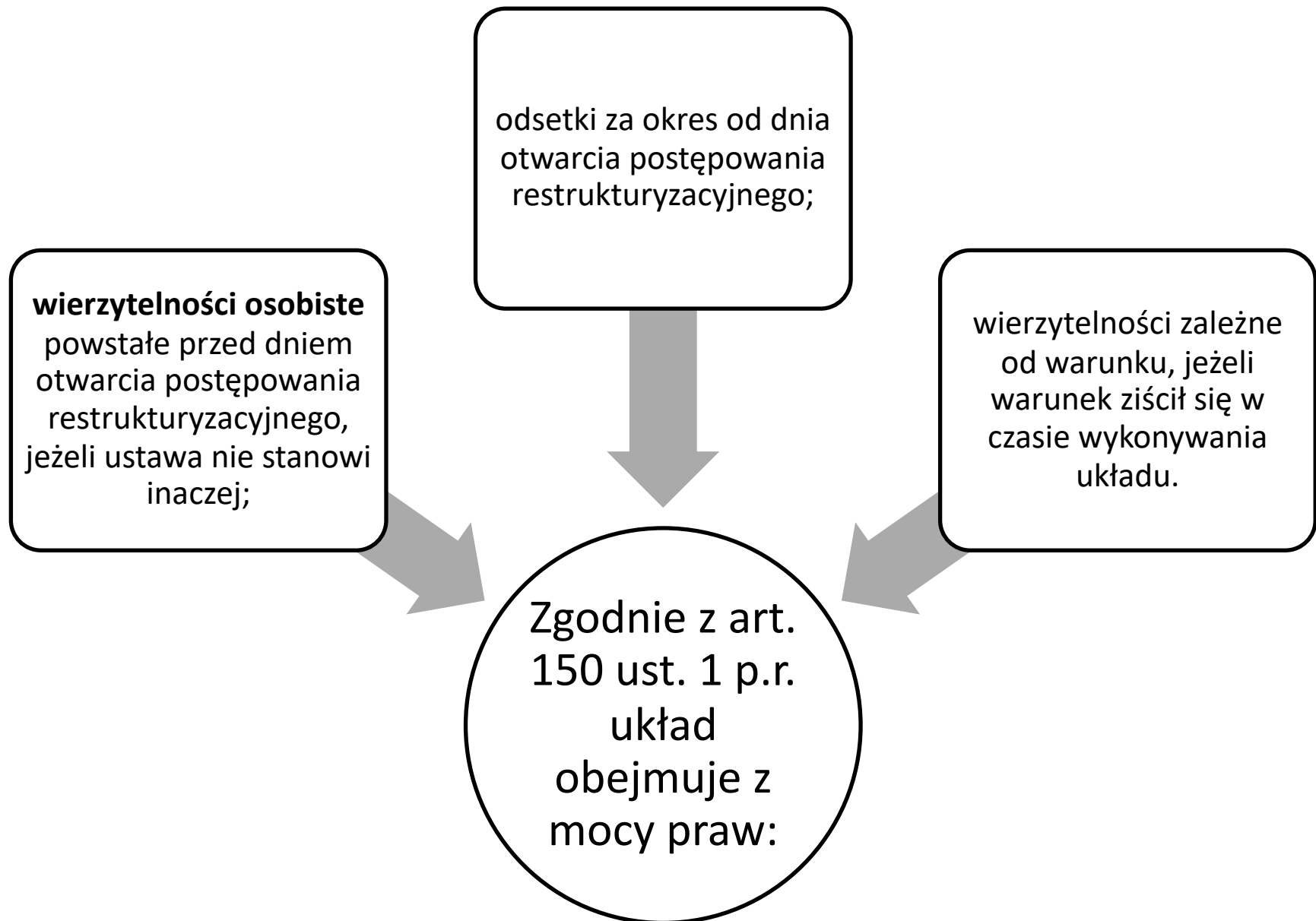
Wierzytelności objęte układem oraz wierzytelności nie objęte układem

wierzytelności objęte
układem z mocy prawa
(art. 150 p.r.)

wierzytelności
nieobjęte układem z
mocy prawa
(art. 151 ust. 1 p.r.)

wierzytelności objęte
układem warunkowo
(za zgodą wierzyciela)
(art. 151 ust. 1 i 3 p.r.)

Wierzytelności objęte układem z mocy prawa

Ważne! Układem objęte wierzytelności osobiste powstałe przed **dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego**. W przypadku postępowania o zatwierdzenie układu wierzytelności powstałe po dniu układowym nie są objęte układem.

Dniem otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego jest dzień wydania postanowienia o otwarciu przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego lub postępowania sanacyjnego (art. 189 p.r.). Natomiast w przypadku postępowania o zatwierdzenie układu o objęciu danej wierzytelności układem decyduje dzień układowy. Zgodnie art. 211 ust. 1 p.r. wierzytelności powstałe po dniu układowym nie są objęte układem. **Dzień układowy** jest to dzień wyznaczony przez dłużnika, który przypada nie wcześniej niż trzy miesiące i nie później niż dzień przed dniem złożenia wniosku o zatwierdzenie układu.

Wierzytelności objęte układem z mocy prawa

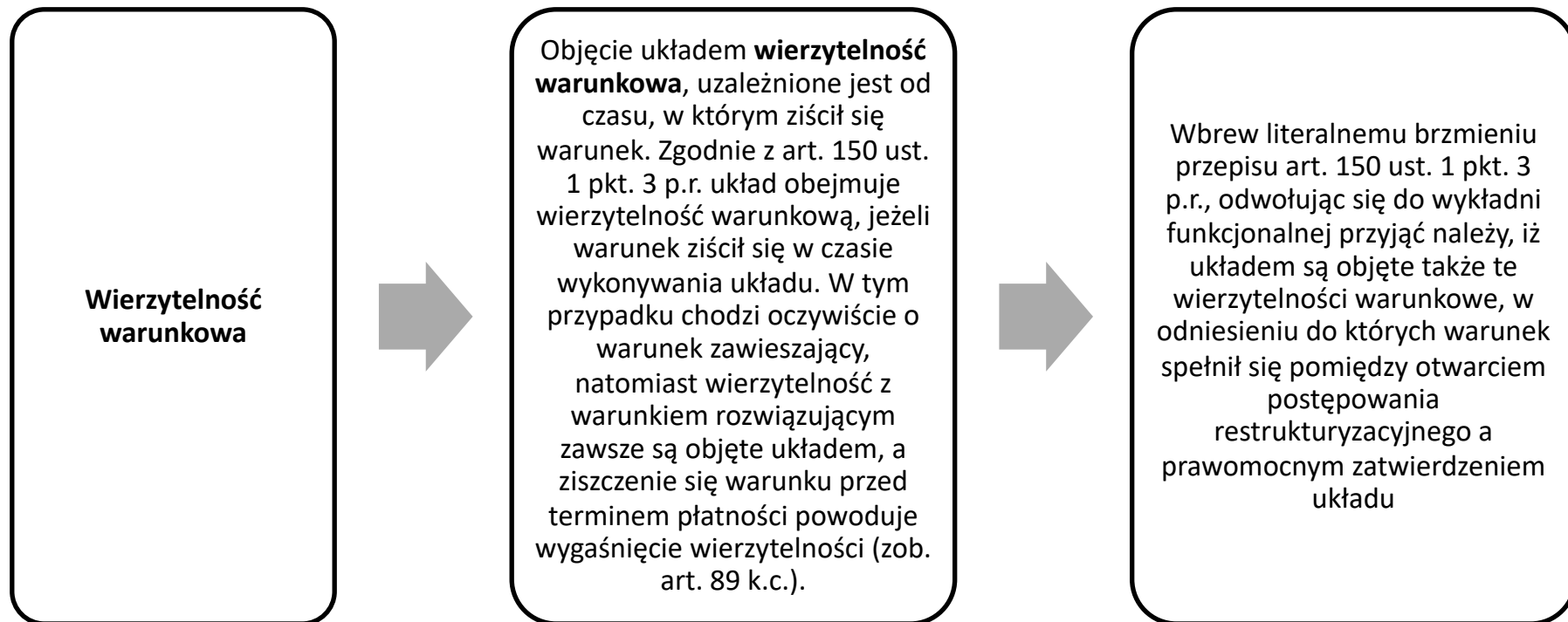
Jeżeli wierzytelność jest zabezpieczona poprzez przeniesienie własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa majątkowego, to może być objęta układem tylko w zakresie, w jakim prawdopodobnie nie zostanie zaspokojona z przedmiotu zabezpieczenia. W pozostałej części, tj. uzyskująca zaspokojenie z przedmiotu zabezpieczenia pozostają poza układem, podobnie jak inne wierzytelności zabezpieczone rzeczowo, chyba że wierzyciel wyrazi zgodę na ich objęcie układem (art. 151 ust. 2 p.r.).

**wierzytelności
pieniężne**

**wierzytelności
niepieniężne**

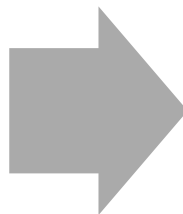
jeżeli wierzyciel w terminie tygodnia od dnia otrzymania zawiadomienia o terminie zgromadzenia wierzycieli z odpisem propozycji układowych **sprzeciwił się restrukturyzacji swojej wierzytelności jako wierzytelności niepieniężnej**, składając oświadczenie nadzorcy albo zarządcy, albo ze względu na charakter wierzytelności niepieniężnej restrukturyzacja nie jest możliwa, wierzytelność ta zmienia się w wierzytelność pieniężną. Skutek ten powstaje z dniem otwarcia postępowania (art. 163 ust. 2 zd. 2 i 3 p.r.).

Wierzytelności objęte układem z mocy prawa

Regulacja art. 150 ust. 1 pkt. 3 p.r. dotycząca wierzytelności warunkowych znajdzie zastosowanie również w odniesieniu do wierzytelności współdłużnika, poręczyciela, gwaranta lub banku otwierającego akredytywy, który nie zaspokoił wierzyciela. Zgodnie z art. 80 ust. 3 p.r. wierzytelności takie umieszcza się w spisie wierzytelności jako wierzytelność warunkową, która nie uprawnia do głosowania na zgromadzeniu wierzycieli.

Wierzytelność ze świadczeniem okresowym

Wierzytelność ze świadczeń okresowych, o których mowa w art. 77 ust. 1 p.r. (np. z tytułu czynszu najmu lub dzierżawy), objęte są układem w części w jakiej dotyczą okresów rozliczeniowych przypadających przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, natomiast wierzytelność przypadająca za okres rozliczeniowy w trakcie którego otwarto postępowanie restrukturyzacyjne, z mocy prawa ulega proporcjonalnemu podziałowi na część traktowaną jako wierzytelność powstałą przed dniem otwarcia postępowania oraz część traktowaną jako wierzytelność powstająca po dniu otwarcia postępowania

Wierzytelności objęte układem z mocy prawa

Wierzytelność wynikające z umowy wzajemnej

Wierzytelności wobec dłużnika wynikające z **umowy wzajemnej**, która nie została wykonana w całości lub części przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, są objęte układem tylko w przypadku, gdy świadczenie drugiej strony jest świadczeniem podzielnym i tylko w zakresie, w jakim druga strona spełniła świadczenie przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego i nie otrzymała świadczenia wzajemnego (art. 150 ust. 2 p.r.).

Wierzytelność drugiej strony jest objęta układem, jeżeli dłużnik nie spełnił swojego świadczenia lub spełnił je jedynie częściowo, mimo spełnienia świadczenia wzajemnego przez drugą stronę umowy. Wierzytelność z umowy wzajemnej objęta jest zatem układem jedynie w części w jakiej świadczenie wzajemnej drugiej strony umowy nie znajduje pokrycia w świadczeniu dłużnika. Jeżeli obie strony umowy wzajemnej jedynie częściowo spełniły swoje świadczenia, a świadczenia te są ekwiwalentne, to umowa wzajemna będzie wykonywana poza układem, a wierzytelność drugiej strony tej umowy nie zostanie objęta układem.

Wierzytelności objęte układem za zgodą wierzyciela

Zgodnie z art. 151 ust. 2 p.r. układ nie obejmuje wierzytelności ze stosunku pracy oraz wierzytelności zabezpieczonej na mieniu dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, w części znajdującej pokrycie w wartości przedmiotu zabezpieczenia, **chyba że wierzyciel wyraził zgodę na objęcie jej układem.**

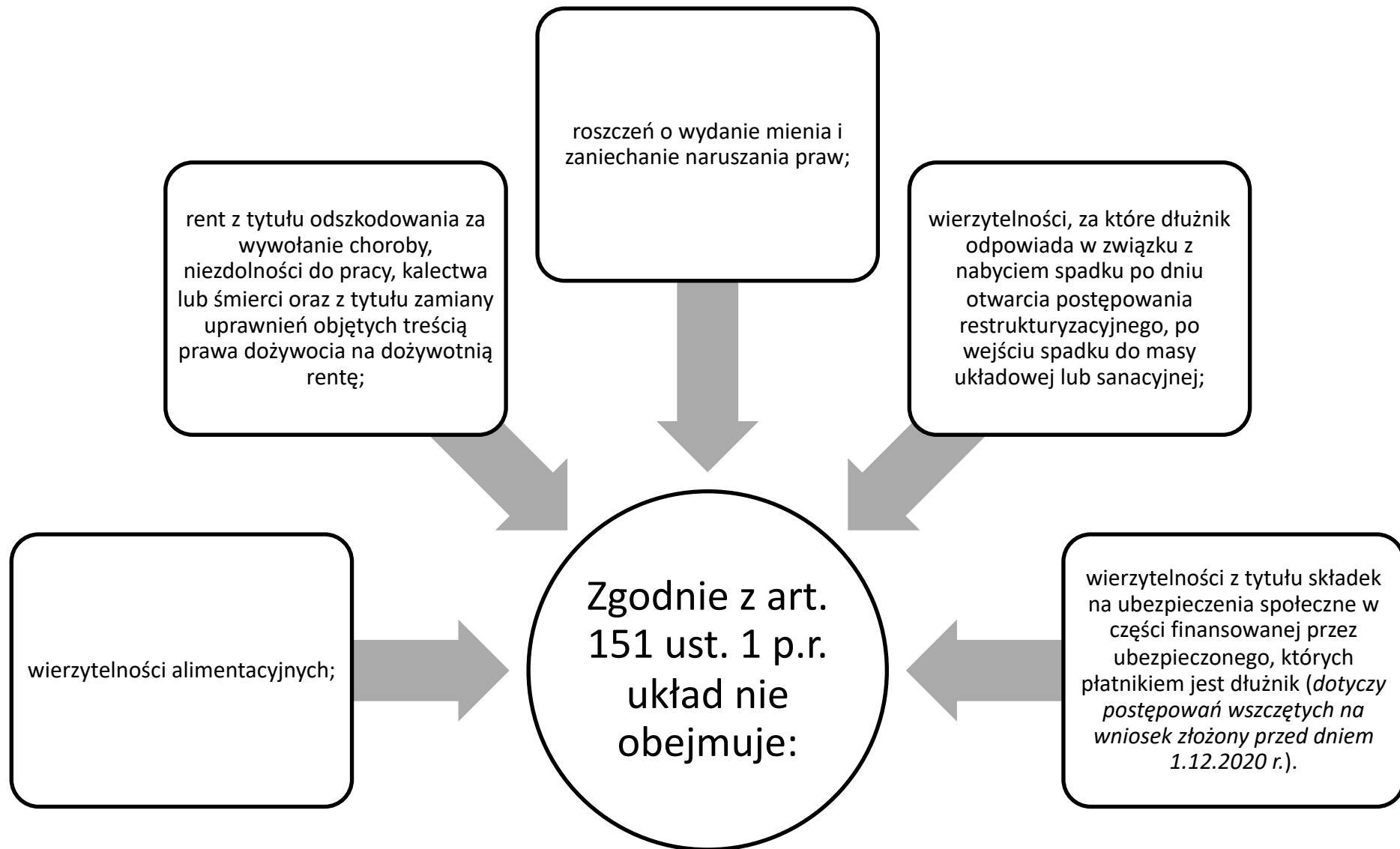
Objęcie układem wierzytelności, o której mowa w art. 151 ust. 2 p.r. wymaga wyrażenia przez wierzyciela zgody na piśmie w sposób **bezwarunkowy i nieodwołalny**, najpóźniej przed przystąpieniem do głosowania na zgromadzeniu wierzycieli. Zgoda ta może zostać również wyrażona ustnie do protokołu zgromadzenia wierzycieli.

Zgoda wierzyciela na objęcie jego wierzytelności układem musi mieć charakter zindywidualizowany, tzn. dotyczyć konkretnej wierzytelności. Wierzyciel, któremu przysługuje kilka wierzytelności mogących zostać objętych układem za zgodą wierzyciela, może wyrazić zgodę niezależnie w odniesieniu do poszczególnych wierzytelności (np. dopuszczalne jest wyrażenie zgody na objęcie układem wierzytelności z tytułu premii, jednocześnie nie wyrażają zgody na objęcie układem wierzytelności z tytułu zaległego wynagrodzenia)

Zgodę na objęcie wierzytelności układem wyraża się w sposób bezwarunkowy, w szczególności **niedopuszczalne jest uzależnienie zgody od konkretnego kształtu propozycji układowych.**

Wierzytelności nieobjęte układem

Wierzytelności nieobjęte układem

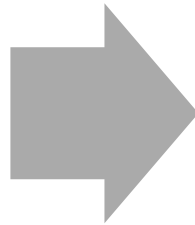
Zgodnie z art. 152 p.r. objęcie układem wierzytelności objętej innym układem jest niedopuszczalne. Zakaz ten dotyczy wierzytelności objętej układem wcześniej zawartym, niezależnie od podstawy prawnej tego układu.

Można objąć wierzytelność już kiedyś objętą układem po prawomocnym uchyleniu tego układu. W takim przypadku nie ma bowiem ryzyka ponownej redukcji wierzytelności już raz zredukowanej, gdyż co do zasady po uchyleniu układu wierzytelność wraca do swego pierwotnego kształtu

Propozycje układowe

**Legitymacja do wniesienia
propozycji układowych**

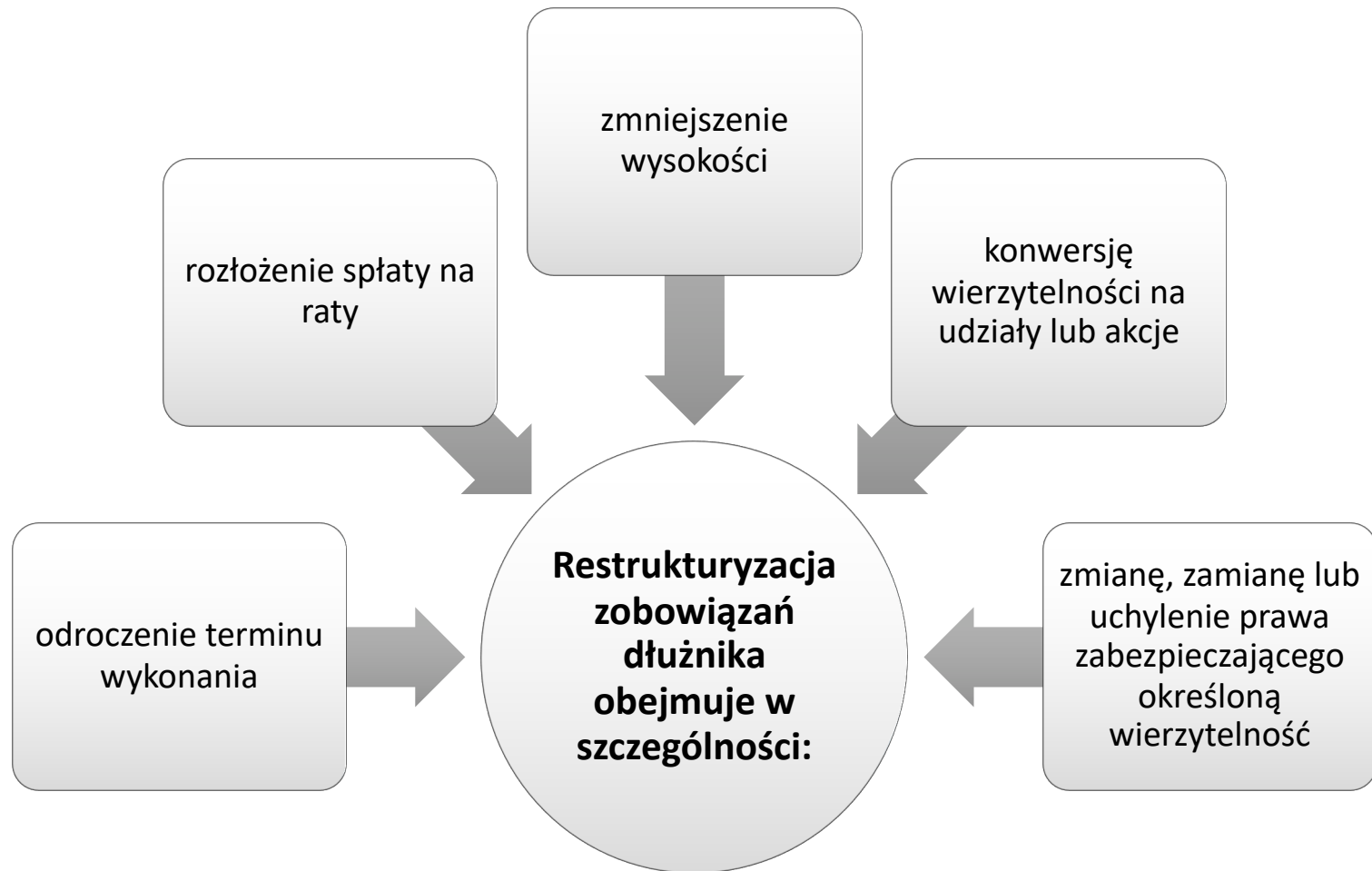

Zgodnie z art. 155 ust. 1 p.r. propozycje układowe składa dłużnik. Propozycje układowe, stosownie do art. 155 ust. 2 p.r., może również złożyć:

- rada wierzycieli,
- nadzorca sądowy albo zarządca,
- wierzyciel lub wierzyciele mający łącznie więcej niż 30% sumy wierzytelności, z wyłączeniem wierzycieli określonych w art. 80 ust. 3 p.r., art. 109 ust. 1 p.r. i art. 116 p.r.

Podmioty te posiadają uprawnienie do złożenia propozycji układowych, obok propozycji dłużnika lub w wypadku ich brak, bo wniossek o otwarcie postępowania sanacyjnego złożył wierzyciel.

Rodzaje propozycji układowych

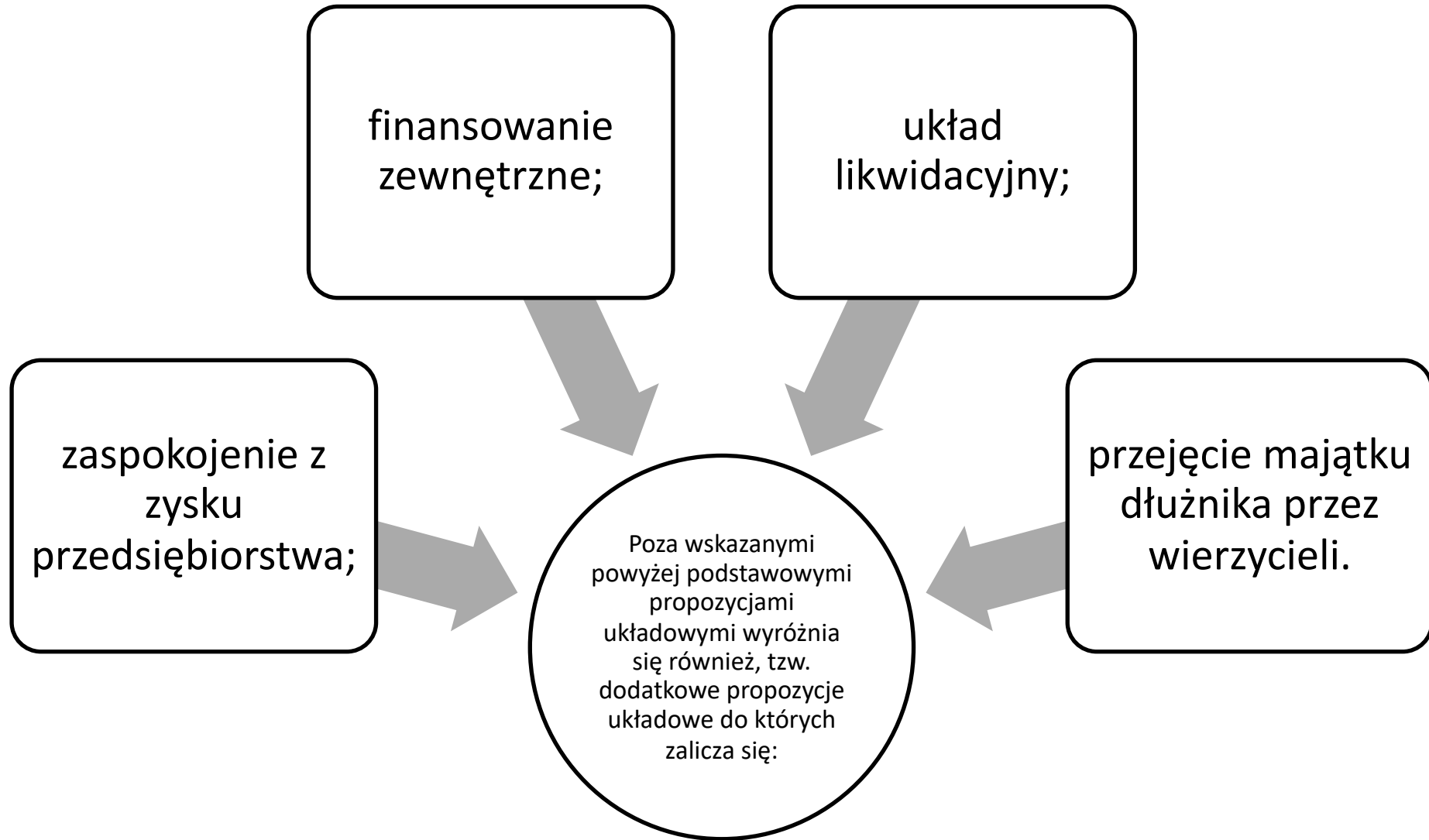

Propozycje układowe określają sposób restrukturyzacji zobowiązań dłużnika (art. 155 p.r.), zasady restrukturyzacji zobowiązań dłużnika powinny być określne w sposób abstrakcyjnym. **Niedopuszczalne są propozycje układowe odnoszące się do konkretnych wierzycieli.** Propozycje układowe mogą wskazywać jeden lub więcej sposobów restrukturyzacji zobowiązań dłużnika (art. 156 ust. 2 p.r.).

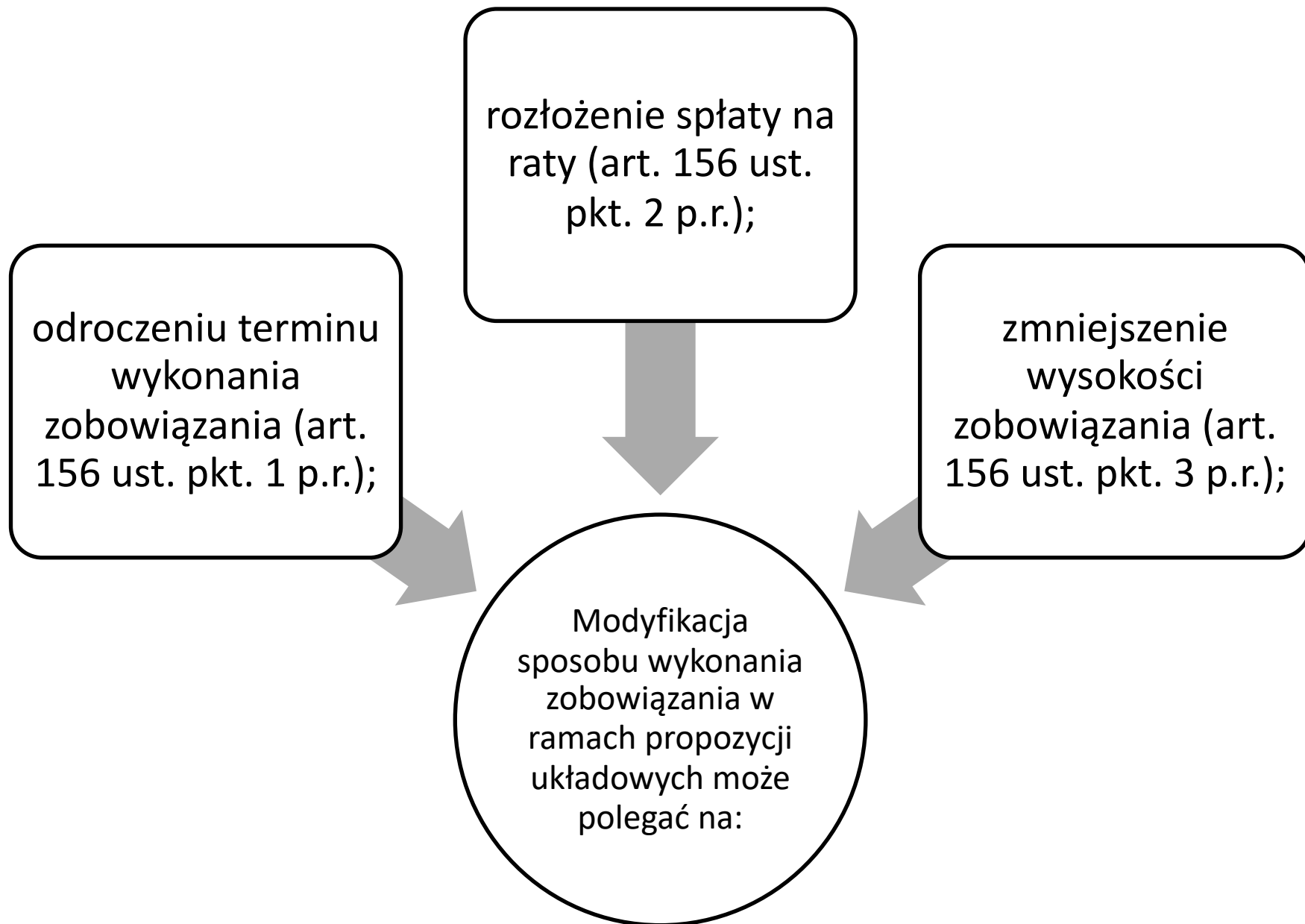

Zaznaczyć należy jednak, że **restrukturyzacja zobowiązań dłużnika stanowiąca pomoc publiczną może polegać wyłącznie na**:

- a. restrukturyzacji, o której mowa w art. 160 ust. 1, tj. może obejmować wyłącznie rozłożenie na raty lub odroczenie terminu płatności;
- b. odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty zobowiązań z tytułu wypłat ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- c. odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty podatków lub zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa i jednostki samorządu terytorialnego.

Modyfikacja sposobu wykonania zobowiązania

Modyfikacja sposobu wykonania zobowiązania

W obrocie gospodarczym najpopularniejszym sposobem restrukturyzacji jest połączenie trzech wskazanych powyżej możliwości modyfikacji sposobu spełnienia świadczenia przez dłużnika

Przykład (Propozycje układowe dotyczące modyfikacji sposobu wykonania zobowiązania)

Propozycje układowe:

1. umorzenie w całości odsetek umownych lub ustawowych za opóźnienie oraz innych zobowiązań ubocznych za okres sprzed dnia otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, jak również umorzenie w całości kosztów sądowych i egzekucyjnych;
2. umorzenie należności głównej we wszystkich obojętnych układem zobowiązaniach w 10% (dziesięciu procentach);
3. odroczenie terminu wykonania wszystkich nieumorzonych zobowiązań objętych układem, do końca roku kalendarzowego, w którym doszło do prawomocnego zatwierdzenia układu;
4. rozłożenie spłaty nieumorzonych zobowiązań objętych układem na 12 równych rat miesięcznych, każda rata płatna do 10 dnia każdego miesiące, poczynając od miesiące stycznia następującego po roku kalendarzowym w którym doszło do prawomocnego zatwierdzenia układu.

Konwersja wierzytelności na udziały lub akcje dłużnika

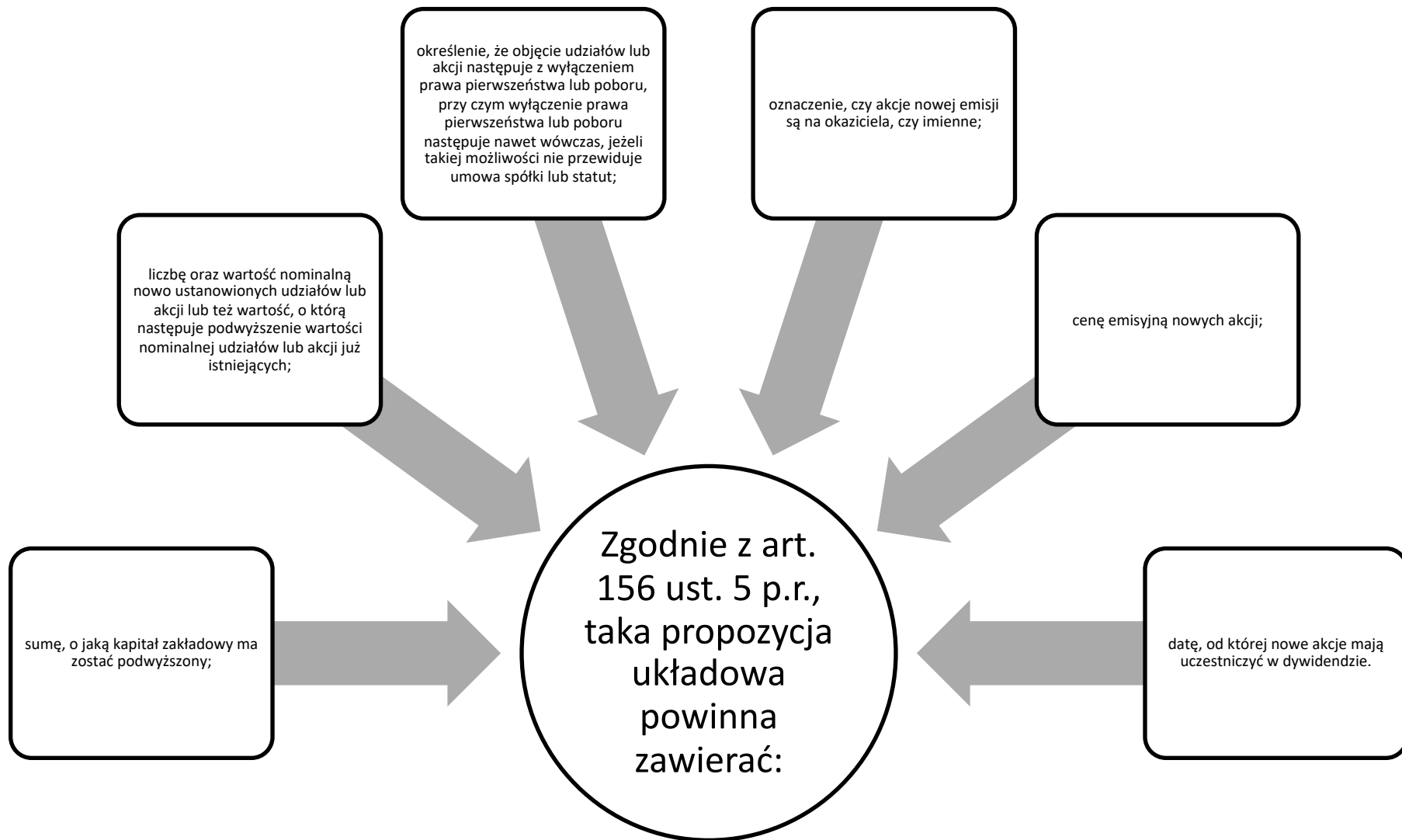
Konwersja wierzytelności na udziały lub akcje dłużnika

Konwersja wierzytelności na udziały lub akcje dłużnika polega na objęciu przez wierzyciela tych instrumentów finansowych i jednoczesnej wzajemnej kompensacji należności, tj. potrąceniu należności wierzyciela z tytułu roszczeń wobec dłużnika, z należnością emitenta o zapłatę ceny emisyjnej.

Stosownie do art. 169 ust. 3 p.r., **jeżeli układ przewiduje konwersję wierzytelności na udziały lub akcje, prawomocnie zatwierdzony układ zastępuje określone w Kodeksie spółek handlowych, czynności związane z podwyższeniem kapitału zakładowego, przystąpieniem do spółki, objęciem udziałów lub akcji oraz wniesieniem wkładu.** Dlatego wskazuje się, iż propozycja układowa w tym zakresie musi spełniać wszystkie elementy wymagane od uchwały walnego zgromadzenia wspólników (akcjonariuszy) oraz wniosku o wpis do zmiany w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Konwersja wierzytelności na udziały lub akcje dłużnika

Modyfikacja zabezpieczenia

Kształt propozycji układowych w zakresie modyfikacji zabezpieczenia może być różny, wskazać można następujące przykładowe propozycje układowe:

a. uchyleni zabezpieczenia, w celu umożliwienia sprzedaży zwolnionych składników majątku dłużnika z przeznaczeniem na realizację układu lub uzyskania zewnętrznego finansowania zabezpieczonego na zwolnionych składnikach majątku dłużnika;

b. uchylenie zabezpieczenia na majątku dłużnika, z jednoczesnym ustanowieniem zabezpieczenia na innym elemencie majątku dłużnika lub na majątku osoby trzeciej, najczęściej podmiotu powiązanego osobowo lub kapitałowo. W tym przypadku również chodzi o umożliwienie sprzedaży zwolnionych składników majątku dłużnika z przeznaczeniem na realizację układu lub uzyskania zewnętrznego finansowania zabezpieczonego na zwolnionych składnikach majątku dłużnika;

c. rozszerzenie istniejącego zabezpieczenia lub ustanowienie nowego, w celu zabezpieczenia wykonania układu, a nie jak do tej pory zapieczenia konkretnego wierzyciela

Jeżeli plan restrukturyzacyjny przewiduje ustanowienie zabezpieczenia wierzytelności, **do propozycji układowych dołącza się w formie prawem przewidzianej oświadczenie osoby, która zobowiązała się ustanowić lub zmienić zabezpieczenie wierzytelności (art. 158 p.r.).**

Zaspokojenie z zysku przedsiębiorstwa

Zgodnie z art. 157 p.r., jeżeli propozycje układowe przewidują spłatę zobowiązań z zysku przedsiębiorstwa dłużnika, mogą one określać, jaka część zysku będzie przeznaczona na spłatę zobowiązań

w celu należytego zabezpieczenia interesu wierzycieli tym wypadku propozycje powinny określać:

- procentowy udział wierzycieli w zysku przedsiębiorstwa,
- sposób i termin jego realizacji
- minimalną wielkość zysku pozwalającą uznać, że układ jest wykonywany.

Wskazanie minimalnej wielkość zysku pozwalającą uznać, że układ jest wykonywany jest niezbędne, aby wierzyciele ocenić wykonanie układu, w przeciwnym razie dłużni zawsze mógłby zasłonić się brakiem zysku

Finansowanie zewnętrzne

Wykonanie założeń planu restrukturyzacyjnego, co do zasady z uwagi na niewypłacalność lub zagrożenie niewypłacalności dłużnika wymaga pozyskania dodatkowego finansowania zewnętrznego, które umożliwi dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez dłużnika.

Zgodnie z art. 158 p.r., jeżeli plan restrukturyzacyjny przewiduje udzielenie kredytu lub pożyczki dłużnikowi lub zmianę treści stosunków prawnych lub praw lub ustanowienie zabezpieczenia wierzytelności, do propozycji układowych **dołącza się w formie prawem przewidzianej oświadczenie osoby, która zobowiązała się udzielić kredytu lub pożyczki, wyrazić zgodę na zmianę stosunku prawnego lub prawa albo ustanowić lub zmienić zabezpieczenie wierzytelności.**

Zgodnie z art. 162 ust. 2 p.r. wobec wierzyciela, który po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego udzielił lub ma udzielić finansowania w postaci kredytu, obligacji, gwarancji bankowych, akredytyw lub na podstawie innego instrumentu finansowego, niezbędnego do wykonania układu, **układ może przewidywać korzystniejsze warunki restrukturyzacji zobowiązań dłużnika składających się na jego wierzytelność.**

Układ likwidacyjny

Układ likwidacyjny jest to układ oparty na propozycjach, które przewiduje likwidację majątku dłużnika w celu zaspokojenia wierzycieli, a nie na propozycjach zmierzających do restrukturyzacji zobowiązań dłużnika (art. 159 ust. 1 p.r.).

Istotą układu likwidacyjnego jest spieniężeniem majątku dłużnika lub jego części, dlatego propozycja układowa powinna szczegółowo określać konkretne czynności likwidacyjne, zasady podziału uzyskanych kwot z uwzględnieniem reguły równości praw wierzycieli.

Sprzedaż dokonana w wykonaniu układu, który przewiduje zaspokojenie wierzycieli przez likwidację majątku dłużnika, **nie wywołuje skutków sprzedaży egzekucyjnej** (art. 159 ust. 2 p.r.).

Przejęcie majątku dłużnika przez wierzycieli

Przejęcie majątku przez wierzycieli może polegać zarówno na rozdzieleniu majątku dłużnika pomiędzy wierzycieli, jak i przejęcie majątku przez niektórych wierzycieli z obowiązkiem spłaty pozostałych.

Jeżeli w układzie jednoznacznie zostanie określone, którzy wierzyciele przejmują na własność konkretnie składniki majątkowe dłużnika, przeniesienie własności nastąpi z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu.

Podstawą ujawnienia praw w rejestrach publicznych (księdze wieczystej, Krajowym Rejestrze Sądowym, właściwym rejestrze prowadzonym przez Urząd Patentowy itp.) jest postanowienie sędziego-komisarza o stwierdzeniu przyjęcia układu, z osnową układu oraz postanowienie o zatwierdzeniu układu wraz z klauzulą prawomocności

Podział wierzycieli na grupy

Stosownie do art. 160 ust. 1 p.r., propozycje układowe mogą przewidywać podział wierzycieli na grupy obejmujące poszczególne kategorie interesów, w szczególności:

- a. wierzycieli, którym przysługują wierzytelności ze stosunku pracy i którzy wyrazili zgodę na objęcie ich układem;
- b. rolników, którym przysługują wierzytelności z tytułu umów o dostarczenie produktów z własnego gospodarstwa rolnego;
- c. wierzycieli, których wierzytelności są zabezpieczone na składnikach majątku dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską, a także przez przeniesienie na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa, i którzy wyrazili zgodę na objęcie ich układem;
- d. wierzycieli będących współnikami lub akcjonariuszami dłużnika będącego spółką kapitałową, posiadających udziały lub akcje spółki zapewniające co najmniej 5% głosów na zgromadzeniu współników albo walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, chociażby przysługiwały im wierzytelności wymienione w pkt a-c.

Zmiana propozycji układowych

Propozycje układowe mogą ulegać zmianie w toku postępowania aż do momentu rozpoczęcia głosowania na zgromadzeniu wierzycieli.

Zgodnie z art. art. 117 ust. 2 p.r., na zgromadzeniu wierzycieli dłużnik, zarządca albo nadzorca sądowy mogą zgłaszać zmiany propozycji układowych.

W przypadku zgłoszenia przez dłużnika, zarządcę albo nadzorcę sądowego zmian propozycji układowych **głos wierzyciela oddany na piśmie za pierwotnymi propozycjami układowymi uważa się za głos oddany za zmienionymi propozycjami układowymi, jeżeli są one korzystniejsze dla tego wierzyciela.** Pozostałe głosy traktuje się jako głosy przeciw układowi

Głosowanie nad układem i jego przyjęcie

W postępowaniu restrukturyzacyjnym układ może zostać przyjęty w dwóch trybach:

w drodze samodzielnego zbierania głosów na piśmie – w postępowaniu o zatwierdzenie układu;

w drodze głosowania na zgromadzeniu wierzycieli – w pozostałych postępowaniach restrukturyzacyjnych.

Przyjęcie układu w drodze samodzielnego zbierania głosów na piśmie

Układ jest przyjęty, jeżeli za jego przyjęciem wypowie się większość wierzycieli uprawnionych do głosowania nad układem, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem (217 ust. 1 p.r.).

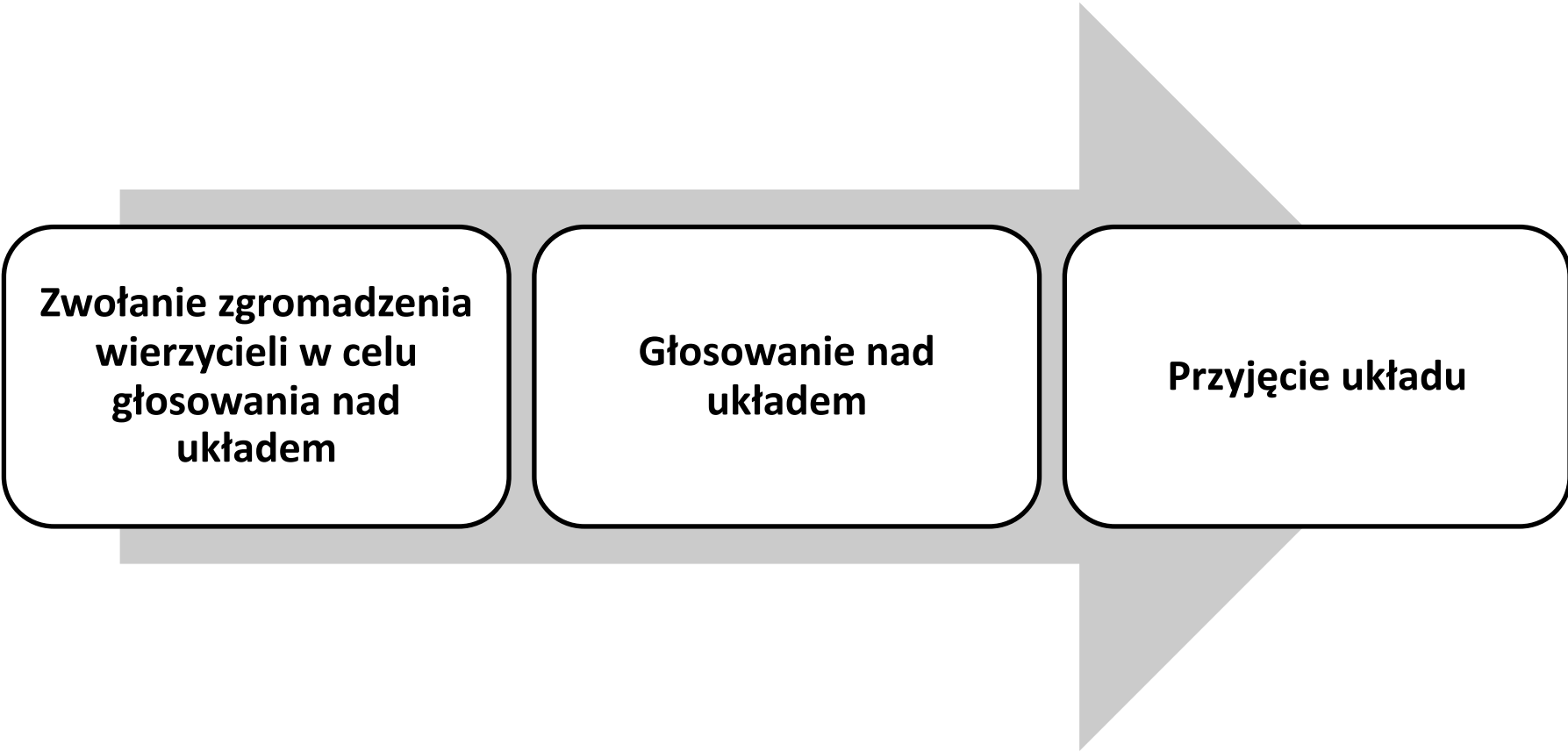
Jeżeli głosowanie nad układem przeprowadza się w grupach wierzycieli, obejmujących poszczególne kategorie interesów, układ jest przyjęty, jeżeli w każdej grupie wypowie się za nim większość uprawnionych do głosowania nad układem wierzycieli z tej grupy, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących uprawnionym do głosowania nad układem wierzycielom z tej grupy (art. 217 ust. 2 p.r.).

Układ jest przyjęty, mimo nieuzyskania wymaganej większości w niektórych z grup wierzycieli, jeżeli wierzyciele mający łącznie dwie trzecie sumy wierzytelności przypadających wierzycielom uprawnionym do głosowania nad układem głosowali za przyjęciem układu, a wierzyciele z grupy lub grup, które wypowiedziały się przeciw przyjęciu układu, zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie mniej korzystnym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego

Przyjęcie układu w drodze samodzielnego zbierania głosów na piśmie, zgodnie z art. 217 ust. 4 p.r. stwierdza nadzorca układu.

Przejęcie układu w drodze głosowania na zgromadzeniu wierzycieli

**Zwołanie zgromadzenia
wierzycieli w celu
głosowania nad
układem**

**Głosowanie nad
układem**

Przyjęcie układu

Zwołanie zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem

Zgromadzenie wierzycieli w celu głosowania nad układem, zgodnie z art. 104 p.r. **zwołuje sędzia-komisarz.**

W przyspieszonym postępowaniu układowym oraz postępowaniu układowym, zgromadzenie wierzycieli w celu głosowania nad układem sędzia-komisarz niezwłocznie po przygotowaniu spisów wierzytelności i wierzytelności spornych oraz planu restrukturyzacyjnego (art. 263 ust. 1 p.r., art. 281 ust. 1 p.r.).

Natomiast w postępowaniu sanacyjnym, sędzia-komisarz zwołuje zgromadzenie wierzycieli w celu głosowania nad układem niezwłocznie po zrealizowaniu całości lub części planu restrukturyzacyjnego przewidzianej do wykonania w toku postępowania sanacyjnego, nie później jednak niż przed upływem dwunastu miesięcy od dnia otwarcia postępowania sanacyjnego (art. 321 ust. 1 p.r.).

Zgromadzenie wierzycieli zwołuje się **przez obwieszczenie**, w którym określa się termin, miejsce i przedmiot obrad oraz sposób głosowania (art. 105 ust. 1 p.r.). Obwieszczenia dokonuje się **co najmniej na dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia wierzycieli**. Na termin zgromadzenia wierzycieli **wzywa się dłużnika, nadzorcę sądowego albo zarządcę**. Ich niestawiennictwo, chociażby usprawiedliwione, nie stanowi przeszkody do odbycia zgromadzenia.

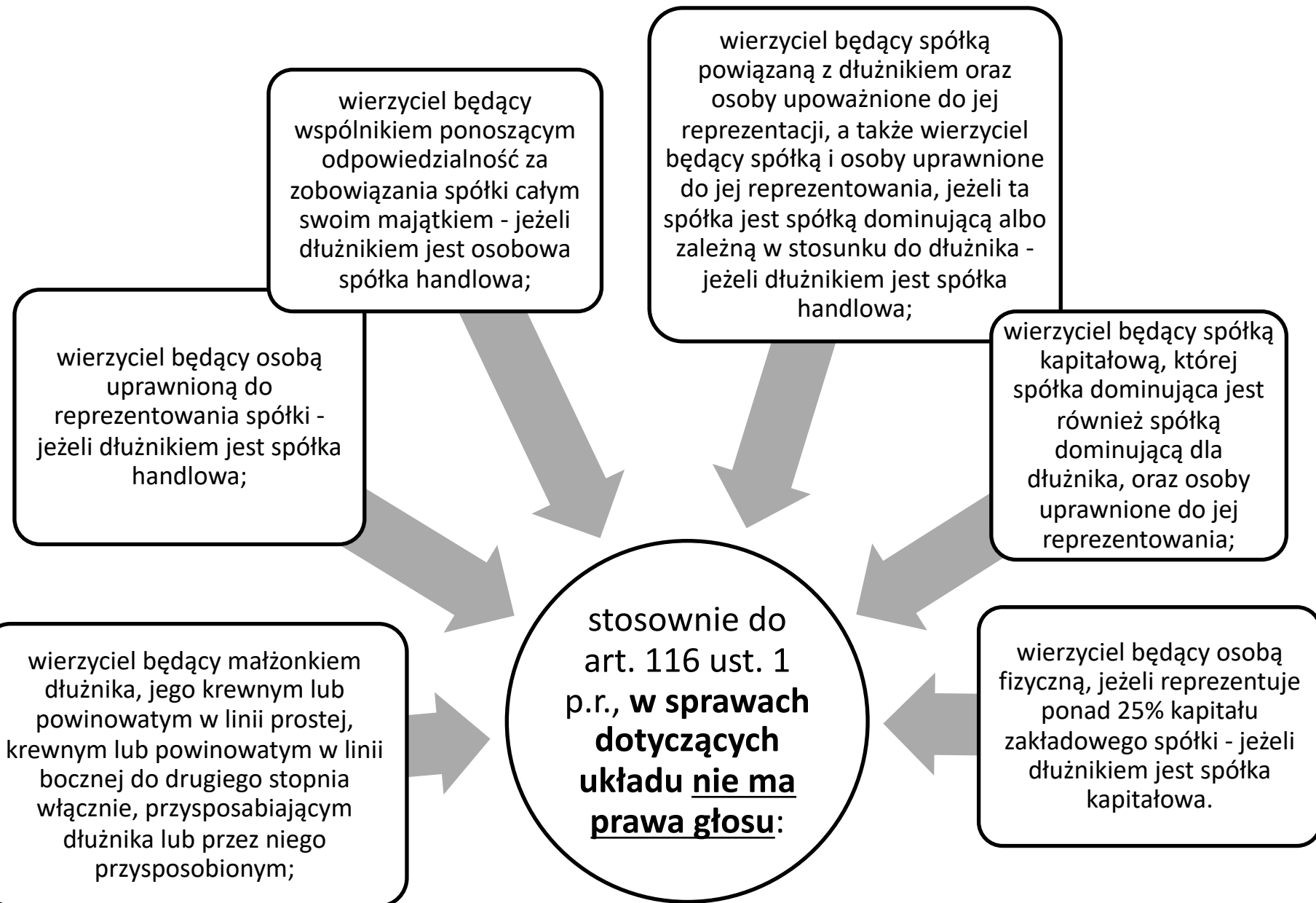
Zgodnie z art. 107 ust. 1 p.r., co do zasady **na zgromadzeniu wierzycieli prawo głosu mają wierzyciele, których wierzytelności zostały umieszczone w zatwierdzonym spisie wierzytelności, oraz wierzyciele, którzy stawią się na zgromadzeniu wierzycieli i przedłożą sędziemu-komisarzowi tytuł egzekucyjny stwierdzający ich wierzytelność.**

Ponadto zgodnie z art. 107 ust. 3 p.r. sędzia-komisarz może na wniosek wierzyciela i po wysłuchaniu dłużnika dopuścić do udziału w zgromadzeniu wierzycieli wierzyciela, którego wierzytelność jest uzależniona od warunku zawieszającego lub jest sporna i została uprawdopodobniona. Sumę, według której oblicza się głos tego wierzyciela, sędzia-komisarz oznacza stosownie do okoliczności.

Zgodnie z art. 113 ust. 2 p.r. **uprawnieni do głosowania nad układem są wyłącznie wierzyciele określani w art. 107 ust. 1 i 3 p.r., którzy są objęci układem.**

Prawo głosu

Wierzyciel nie ma również prawa głosu na podstawie wierzytelności, którą nabył w drodze przelewu lub indosu po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, chyba że przejście wierzytelności nastąpiło wskutek spłacenia przez wierzyciela długu, za który odpowiadał osobiście albo określonymi przedmiotami majątkowymi, ze stosunku prawnego powstałego przed dniem otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego, albo nabycie wierzytelności nastąpiło po obwieszczeniu w Rejestrze informacji o trybie i miejscu sprzedaży wierzytelności, a zbycie nastąpiło na rzecz nabywcy, który zaoferował najwyższą kwotę (art. 109 ust. 1-2 p.r.).

Przyjęcie układu

Zgodnie z art. 119 ust. 1 p.r. uchwała zgromadzenia wierzycieli o przyjęciu układu zapada, jeżeli wypowie się za nią **większość głosujących wierzycieli**, którzy oddali ważny głos, **mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom.**

Natomiast w przypadku układu grupowego, układ zostaje przyjęty, jeżeli w każdej grupie wypowie się za nim większość głosujących wierzycieli z tej grupy, mających łącznie co najmniej dwie trzecie sumy wierzytelności, przysługujących głosującym wierzycielom z tej grupy.

Układ zostaje przyjęty, chociażby nie uzyskał wymaganej większości w niektórych z grup wierzycieli, jeżeli wierzyciele mający łącznie dwie trzecie sumy wierzytelności przysługujących głosującym wierzycielom głosowali za przyjęciem układu, a wierzyciele z grupy lub grup, które wypowiedziały się przeciw przyjęciu układu, zostaną zaspokojeni na podstawie układu w stopniu nie mniej korzystnym niż w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego.

Przyjęcie układu

Po przeprowadzonym głosowaniu, sędziakomisarz wydaje na zgromadzeniu wierzycieli postanowienie w przedmiocie stwierdzenia przyjęcia układu, które podlega obwieszczeniu.

Postanowienie to ma charakter deklaratoryjny, a w jego sentencji postanowienia stwierdzającego przyjęcie układu zawiera się treść układu.
Uchylenie przez sędziego-komisarza uchwały zgromadzenia wierzycieli o przyjęciu układu jest niedopuszczalne.

Na postanowienie sędziego-komisarza w przedmiocie stwierdzenia przyjęcia układu **zażalenie nie przysługuje**. Ocena prawidłowości przyjętego układu nastąpi w ramach procedury zatwierdzenia układu.

Rozpoznanie i zatwierdzenie układu

Układ przyjęty na zgromadzeniu wierzycieli sąd restrukturyzacyjny rozpoznaje na rozprawie.
Wyznaczenie rozprawy jest obligatoryjne.

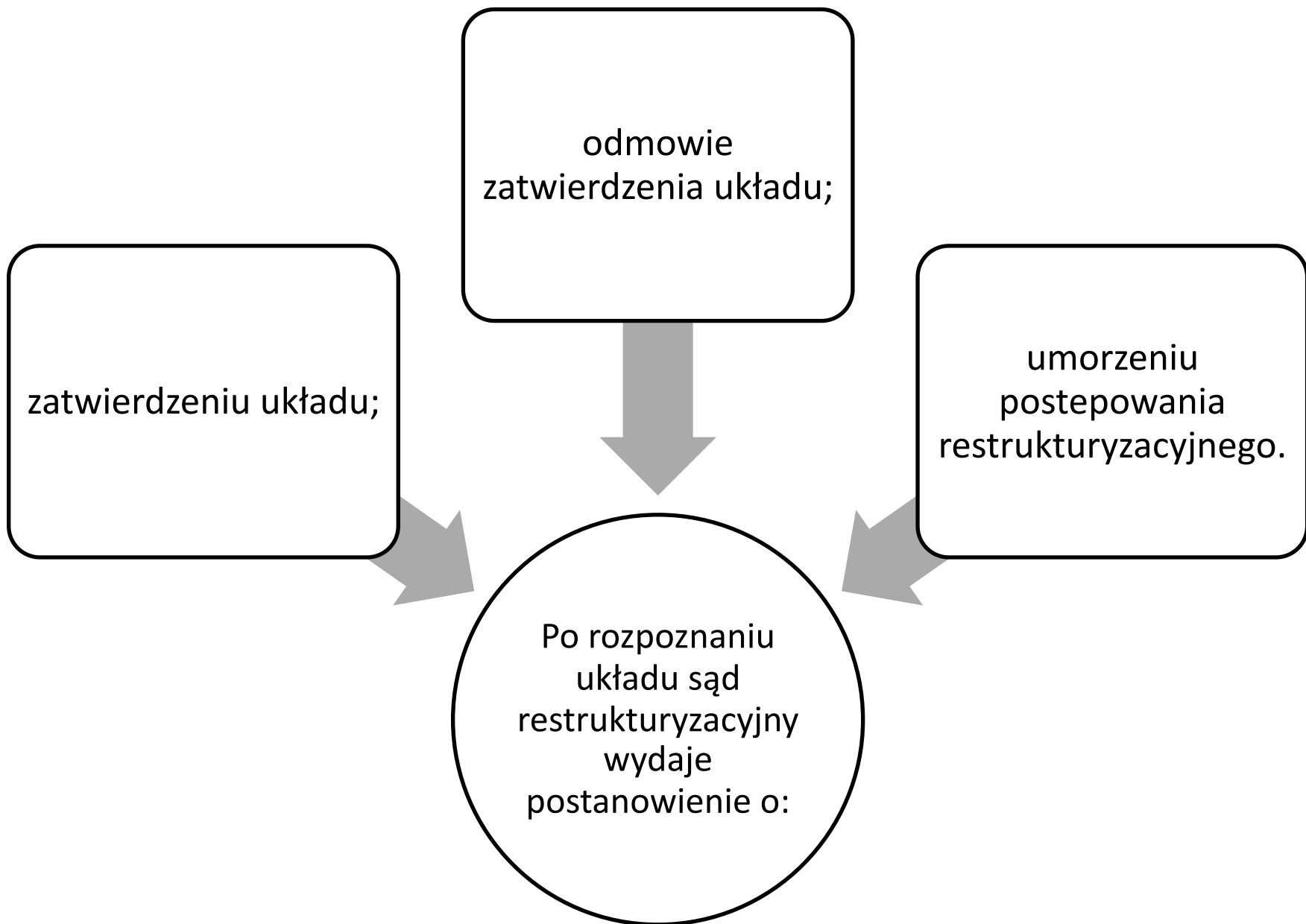

Rozprawa wyznaczona w celu rozpoznania układu odbywa się nie wcześniej niż po upływie tygodnia od dnia zakończenia zgromadzenia wierzycieli, na którym przyjęto układ (art. 164 ust. 2 p.r.).

O terminie rozprawy wyznaczonej w celu rozpoznania układu zawiadamia się przez obwieszczenie, chyba że sędzia-komisarz zawiadomił o tym na zgromadzeniu wierzycieli (art. 164 ust. 4 p.r.).

Rozpoznanie i zatwierdzenie układu

Rozpoznanie i zatwierdzenie układu

Przesłanki odmowy zatwierdzenia układu

Obligatoryjne przesłanki odmowy zatwierdzenia układu

układ narusza prawo, w szczególności jeżeli przewiduje udzielenie pomocy publicznej niezgodnie z przepisami

oczywiste jest, że układ nie będzie wykonany

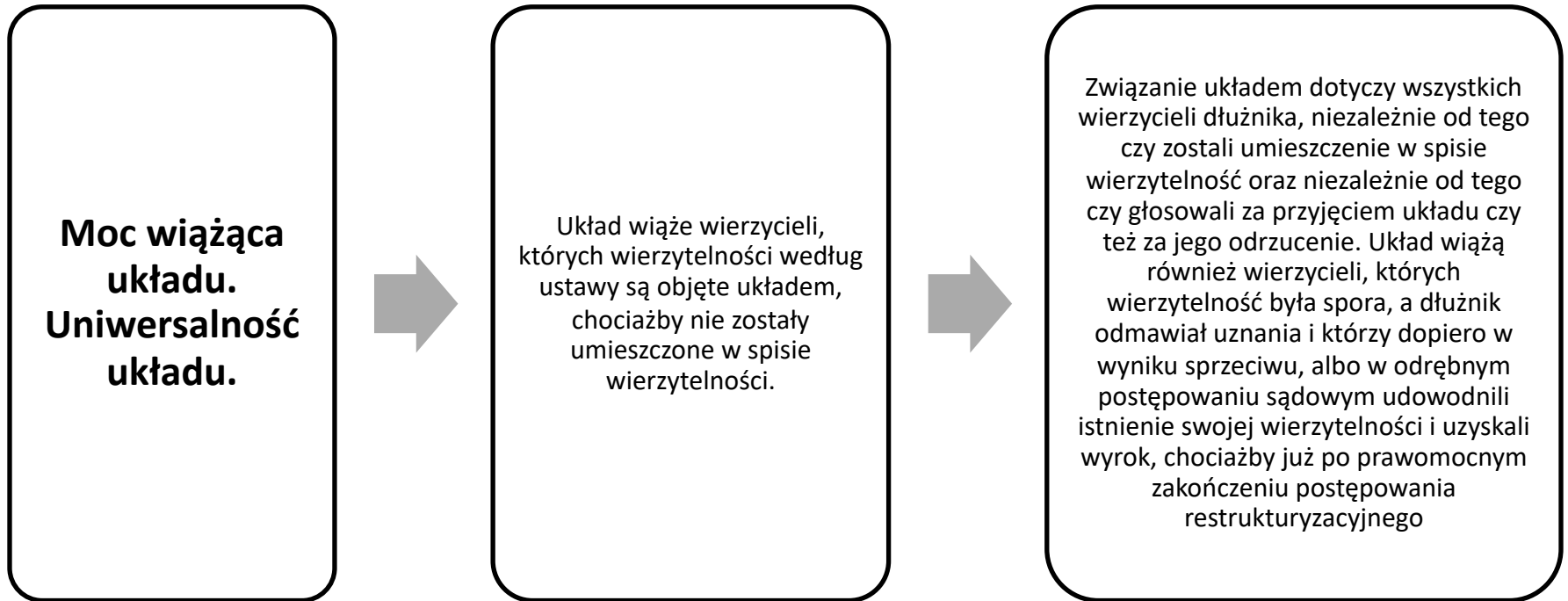
suma spornych wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem przekracza 15% sumy wierzytelności uprawniających do głosowania nad układem - dotyczy postępowania o zatwierdzenie układu oraz przyspieszonego postępowania układowego

Fakultatywne przesłanki odmowy zatwierdzenia układu

warunki układu są rażąco krzywdzące dla wierzycieli, którzy głosowali przeciw układowi i zgłosili zastrzeżenia

Materiałnoprawne skutki układu

Moc wiążąca układu. Uniwersalność układu.

Zgodnie z art. 166 ust. 2 p.r. **układ nie wiąże wierzycieli, których dłużnik nie ujawnił i którzy jednocześnie nie byli uczestnikami postępowania restrukturyzacyjnego.** Zatem jeżeli w toku postępowania dojedzie do ujawnienia wierzyciela, nawet z inicjatywy podmiotu innego niż dłużnik, np. z inicjatywy nadzorcy sądowego lub zarządcy, to taki wierzyciel uzyskuje status uczestnika postępowania restrukturyzacyjnego i zostaje objęty układem.

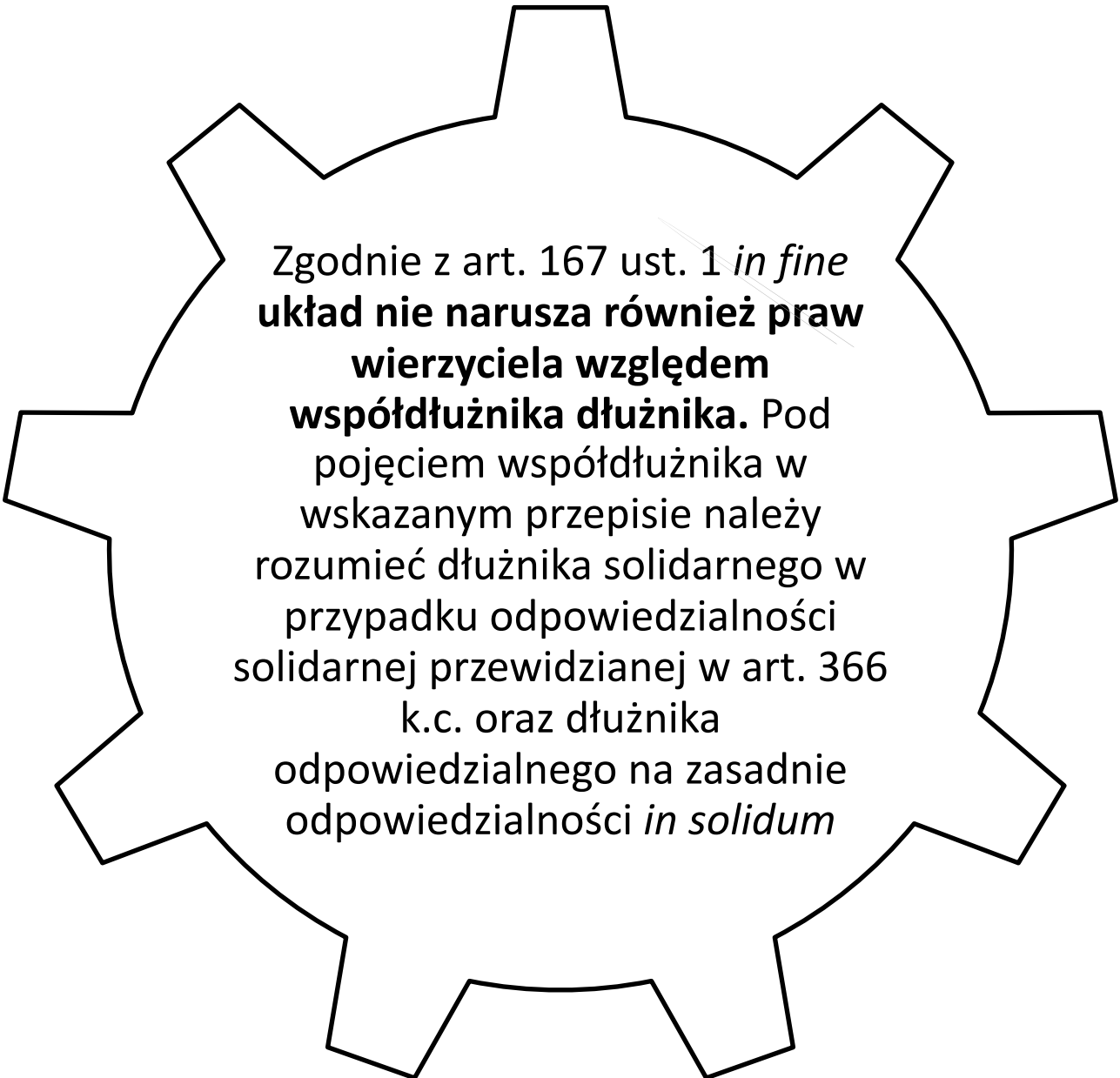
Za zasadne i aktualne, na tle art. 166 ust. 2 p.r. należy uznać stanowisko *M. Allerhanda*, iż mimo omawianego wyłączenia **układ wiąże jednak wierzyciela nieujawnionego przez dłużnika, nawet rozmyślnie, o ile wierzyciel ten wiedział o otwarciu postępowania układowego, gdyż nie sposób premiować wierzyciela, który nie działa w postępowaniu, o którym ma wiedzę, zwłaszcza że takie niedziałanie może być celowe, tj. może zmierzać do uchylecia się od skutków przyszłego układu** (*M. Allerhand, Prawo upadłościowe. Prawo układowe. Komentarz, Bielsko-Biała 1999, s. 712*).

Układ a prawa wierzyciela wobec poręczyciela oraz współdłużnika

Zgodnie z art. 167 ust. 1 *in fine* układ nie narusza praw wierzyciela wobec poręczyciela.

odstępstwo od wyrażonej w art. 879 § 1 k.c. zasady, iż o zakresie zobowiązania poręczyciela rozstrzyga każdorazowy zakres zobowiązania dłużnika (zasady *accessorium sequitur principale*).

Układ wpływa jedynie na treść stosunku zobowiązaniowego pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem, nie wpływa zatem na zakres odpowiedzialności poręczyciela, który odpowiada za poręczony dług w jego pierwotnym zakresie, zarówno w odniesieniu do wysokości, terminu zapłaty i sposobu wykonania zobowiązania, w tym również w odniesieniu do świadczeń ubocznych. Dopuszczanej jest zatem dochodzenie roszczenia od poręczyciela, w tym również w drodze postępowania egzekucyjnego, w pierwotnym zakresie niezależnie od prowadzonego postępowania restrukturyzacyjnego dłużnika.

Zgodnie z art. 167 ust. 1 *in fine* układ nie narusza również praw wierzyciela względem współdłużnika dłużnika. Pod pojęciem współdłużnika w wskazanym przepisie należy rozumieć dłużnika solidarnego w przypadku odpowiedzialności solidarnej przewidzianej w art. 366 k.c. oraz dłużnika odpowiedzialnego na zasadzie odpowiedzialności *in solidum*

Układ a prawa wierzyciela wobec poręczyciela oraz współdłużnika

**roszczenia regresowe
współdłużników i
poręczycieli**

W tym zakresie aktualność zachowuje stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w orzeczeniu z dnia 29 kwietnia 1938 r. (I C 2647/37, LEX nr 1633210), zgodnie z którym *„indosant, który wykupił weksel od posiadacza, nie ma praw regresowych w stosunku do wystawcy w przypadku, gdy wystawca po ogłoszeniu mu upadłości zapłacił w myśl zawartego z wierzycielami układu zredukowaną sumę i w ten sposób uwolnił się w ogóle z długu z racji wystawienia weksla.”*

Układ a prawa rzeczowe na mieniu osoby trzeciej

Zgodnie z art. 167 ust. 1 p.r. układ nie narusza praw wynikających z hipoteki, zastawu, zastawu skarbowego, zastawu rejestrowego lub hipoteki morskiej, jeżeli były one ustanowione na mieniu osoby trzeciej. Wierzyciel rzeczowy może dochodzić swojego roszczenia w pełnej wysokości z zabezpieczenia rzeczowego albo w postępowaniu restrukturyzacyjnym od dłużnik w zakresie w jakim wynika to układu (zob. wyrok SA w Szczecinie z dnia 24 maja 2006 r., I ACa 45/06, LEX nr 279969).

Regulacja zawarta w art. 167 ust. 2 p.r. rozciąga zasadę dotyczącą zabezpieczeń rzeczowych również na powiernicze przeniesienie własności w celu zabezpieczenia wierzytelności, stanowiąc, że do praw wynikających z przeniesienia na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa w celu zabezpieczenia wierzytelności przepis art. 167 ust. 1 p.r. stosuje się odpowiednio.

Ochrona praw wynikających z zabezpieczeń rzeczowych

Zgodnie z art. 168 ust. 1 p.r. układ nie narusza praw wynikających z hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego, zastawu skarbowego lub hipoteki morskiej, jeżeli były ustanowione na mieniu dłużnika,

chyba że uprawniony wyraził zgodę na objęcie zabezpieczonej wierzytelności układem. W przypadku wyrażenia zgody na objęcie układem zabezpieczonej wierzytelności, prawa, o których mowa w art. 168 ust. 1 p.r., pozostają w mocy, z tym że zabezpieczają one wierzytelność w wysokości i na warunkach płatności określonych w układzie.

Natomiast w przypadku niewykonywania układu zabezpieczenie rzeczowe, może:

- a. służyć zaspokojeniu wierzytelności w jej pierwotnej wysokości - w przypadku uchylecia układu zabezpieczenia będą;
- b. służyć zaspokojeniu wierzytelności tylko w granicach wynikających z postanowień układu - w przypadku nieuchylecia układu, mimo jego niewykonywania.

Procesowe skutki układu

Umorzenie postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego dotyczącego wierzytelności objętych układem

Postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności objętej z mocy prawa układem, wszczęte przed dniem otwarcia przyspieszonego postępowania układowego lub postępowania układowego, **ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem otwarcia postępowania** (art. 259 ust. 1 p.r., art. 278 ust. 1 p.r.).

Również postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku dłużnika wchodzącego w skład masy sanacyjnej wszczęte przed dniem otwarcia postępowania sanacyjnego **ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem otwarcia postępowania** (art. 312 ust. 1 p.r.).

Zgodnie z art. 170 ust. 1 p.r. z **dnem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ** postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem **ulegają umorzeniu z mocy prawa**.

Zgodnie z art. 170 ust. 2 p.r. tytuły wykonawcze lub egzekucyjne, obejmujące wierzytelności objęte układem, tracą wykonalność z mocy prawa

Po umorzeniu postępowań egzekucyjnych organy egzekucyjne mają obowiązek przekazania do masy układowej (masy sanacyjnej) praw majątkowych, w tym środków pieniężnych, które zostały zajęte lub przekazane do depozytów sądowych, a niewydane wierzycielom przed dniem zawieszenia postępowań egzekucyjnych i zabezpieczających.

Możliwość podjęcia zawieszonoego postępowania egzekucyjnego i zabezpieczającego w zakresie do zobowiązań pozaukładowych

Zgodnie z art. 259 ust. 1 p.r. w postępowaniu przyspieszonym układowym, art. 278 p.r. w postępowaniu układowym, art. 312 p.r. w postępowaniu sanacyjnym, z chwilą otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko upadłemu, a dotyczące zaspokojenia należności, które z mocy prawa objęte są układem (a w postępowaniu sanacyjnym wszystkie, które są skierowane do majątku dłużnika wchodzącego w skład masy sanacyjnej), ulegają zawieszeniu z mocy prawa.

Postępowania te mogą zostać podjęte zgodnie z art. 170 ust. 2 p.r., na wniosek wierzyciela, jeżeli po zatwierdzeniu układu okazało się, że dotyczą wierzytelności nieobjętych układem.

Utrata mocy tytułów egzekucyjnych i wykonawczych co do wierzytelności objętych układem

Tytuły wykonawcze lub egzekucyjne, obejmujące wierzytelności objęte układem, tracą wykonalność z mocy samego prawa (art. 170 ust. 2 p.r.).

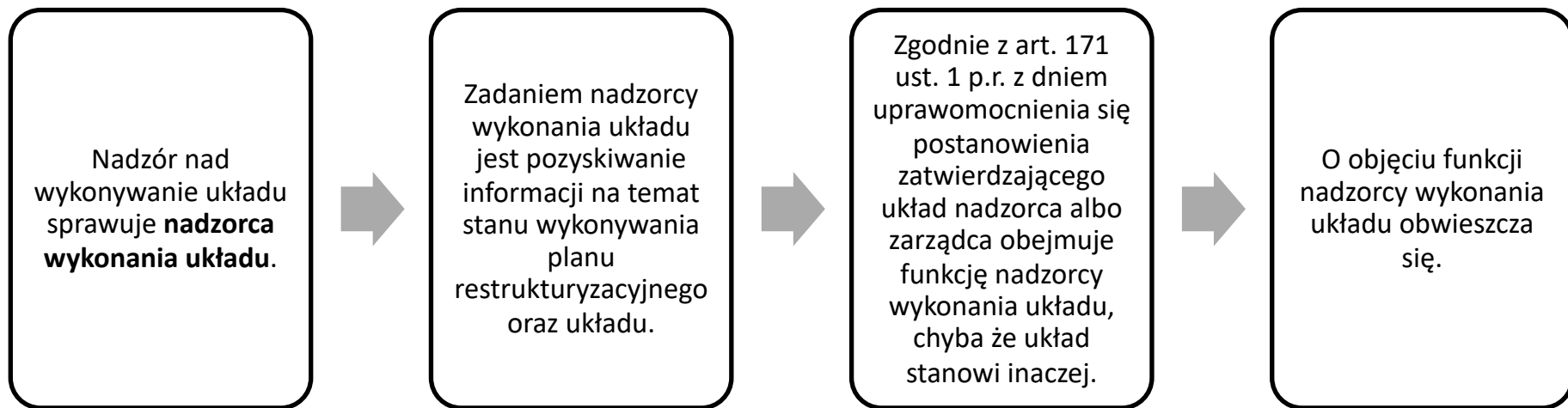
Utrata wykonalności tytułów wykonawczy i egzekucyjnych wynika z przyjętej zasady, iż w obrocie prawnym może być tylko jeden tytuł egzekucyjny czy wykonawczy. W wyniku zawarcia układu i przeobrażenia w związku z tym wierzytelności powstaje nowy tytuł egzekucyjny.

Zgodnie z art. 102 ust. 2 p.r. po prawomocnym zatwierdzeniu układu wyciąg z zatwierzonego spisu wierzytelności, łącznie z wypisem prawomocnego postanowienia zatwierdzającego układ, stanowi tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi oraz temu, kto udzielił zabezpieczenia wykonania układu, jeżeli został w sądzie złożony dokument stwierdzający udzielenie zabezpieczenia, a także przeciwko zobowiązanemu do dopłaty, jeżeli układ przewiduje dopłaty między wierzycielami.

Tytuł egzekucyjny wydany na podstawie przepisu art. 102 ust. 2 p.r. zastępuje poprzednio wydany tytuł egzekucyjny, który z mocy prawa traci moc (zob. postanowienie SA w Poznaniu z dnia 14 maja 2003, I Acz 984/03, LEX nr 107009).

Nadzór nad wykonaniem układu i wykonanie układu

Układ może przykładowo przewidzieć na czas wykonywania układu odebranie zarządu dłużnikowi i przekazanie go osobie trzeciej lub brak konieczności sprawowania nadzoru na wykonywaniem układu.

Wykonanie układu

Układ jest wykonany z chwilą, gdy wszystkie zobowiązania ujęte w spisie wierzytelności zostały zaspokojone w stopniu określonym w postanowieniach układowych. Bez znaczenia jest, czy zaspokojenie zobowiązań nastąpiło dobrowolnie (wykonanie układu), czy przymusowo (egzekucja układu)

Po wykonaniu układu lub wyegzekwowaniu wierzytelności objętych układem sąd na wniosek dłużnika, nadzorcy wykonania układu albo innej osoby, która z mocy układu jest uprawniona do wykonania lub nadzorowania wykonania układu, wydaje postanowienie o wykonaniu układu.

Legitymację czynną do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie wykonania układu posiada dłużnik, nadzorca wykonania układu oraz osoba odpowiedzialna za wykonanie układu lub nadzorowania wykonania układu. Wniosek pochodzący od innych podmiotów, z uwagi na brak legitymacji zostanie oddalony. Wniosek o stwierdzenie wykonania układu podlega stałej opłacie sądowej w kwocie 30 zł (art. 14 ust. 3 u.k.s.c.).

Postanowienie to podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia

Zmiana, uchylenie i wygaśnięcie układu

Zmiana układu

Układ zwierzany jest w określony warunkach ekonomicznych, które w perspektywie czasu mogą się zmienić czyniąc wykonanie zatwierdzonego układu nierealnym. Dlatego, zgodnie z art. 173 ust. 1 p.r., **jeżeli po zatwierdzeniu układu nastąpił trwały wzrost lub zmniejszenie dochodu z przedsiębiorstwa dłużnika, dłużnik, nadzorca wykonania układu, inna osoba, która z mocy układu jest uprawniona do wykonywania lub nadzorowania wykonania układu, oraz wierzyciel mogą wystąpić o zmianę układu.** Zmian układu może polegać zarówno na zmniejszeniu stopnia zaspokojenia pierwotnych roszczeń wierzycieli (w przypadku zmniejszenia dochodu przedsiębiorstwa dłużnika), jak również na jego zwiększeniu (w przypadku wzrostu dochodu przedsiębiorstwa dłużnika). Z wnioskiem o zmianę układu można wystąpić wielokrotnie w czasie jego wykonywania, ilekroć wystąpi przesłanka trwałej zmiany dochodu z przedsiębiorstwa dłużnika.

Zmiana układu

W przypadku gdy na czas wykonywania układu zarząd własny nie został dłużnikowi odebrany, **nadzorca wykonania układu oraz wierzyciel mogą wystąpić o zmianę układu przez powierzenie zarządu i wykonywania układu wskazanej osobie, jeżeli:**

1. dłużnik, chociażby nieumyślnie, naruszył prawo w zakresie sprawowania zarządu, czego skutkiem było pokrzywdzenie wierzycieli lub możliwość takiego pokrzywdzenia w przyszłości;
2. oczywiste jest, że sposób sprawowania zarządu nie daje gwarancji wykonania planu restrukturyzacyjnego i wykonania układu;
3. dłużnik uniemożliwia nadzorcy wykonania układu właściwe pełnienie funkcji.

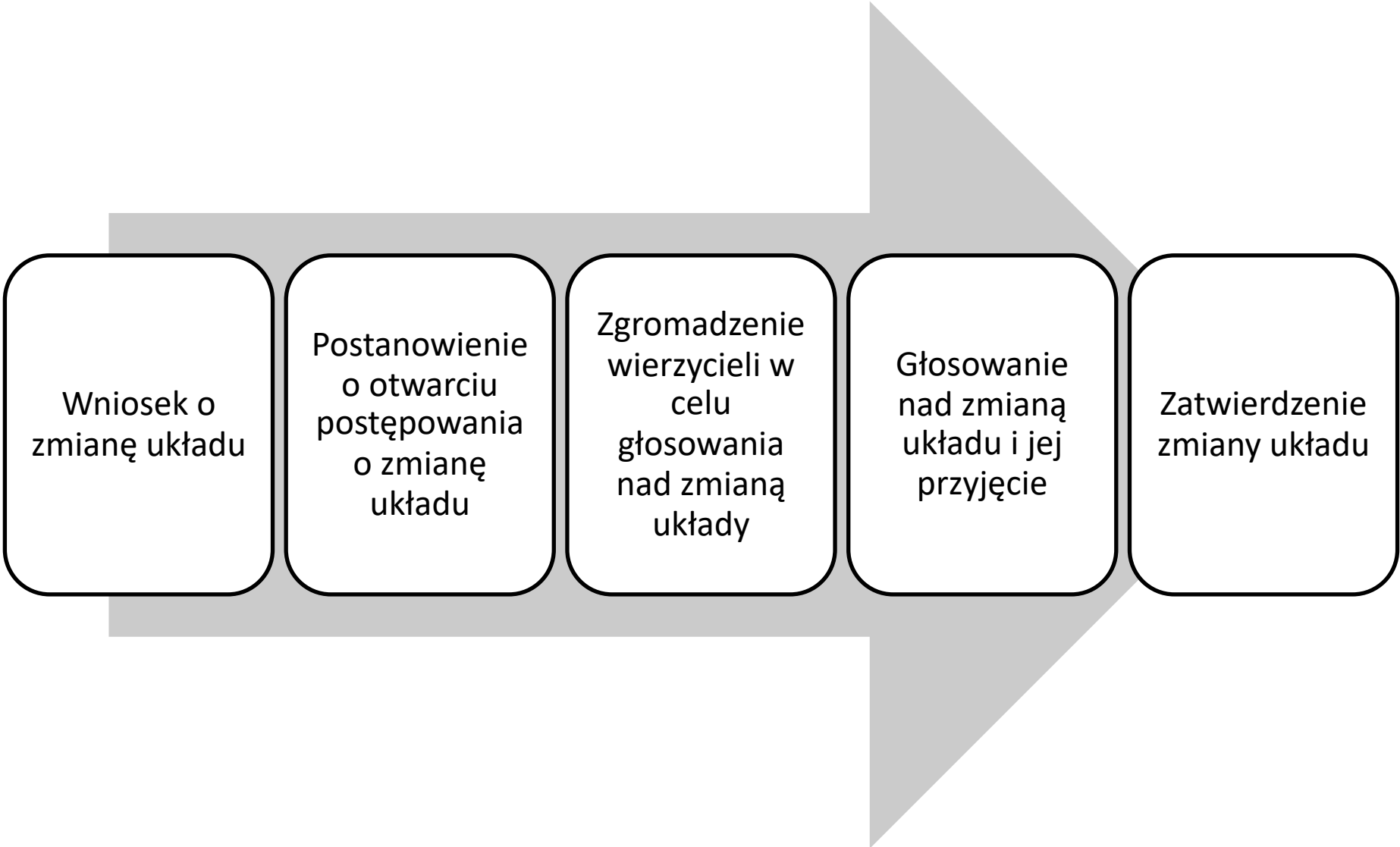
Zmiana układu

Wniosek o zmianę układu **powinien zawierać zakres żądanej zmiany, czyli nowe brzmienie propozycji układowych oraz przytoczenie dowodów uzasadniających podstawę zmiany układu** (np. trwałą zmianę dochodu z przedsiębiorstwa dłużnika, uniemożliwienie przez dłużnika właściwe pełnienie funkcji nadzorcy wykonania układu).

Wniosek o zmianę układu podlega stałej opłacie sądowej w kwocie 100 zł (art. 76 pkt 2 u.k.s.c.).

Zmiana układu

Wniosek o
zmianę układu

Postanowienie
o otwarciu
postępowania
o zmianę
układu

Zgromadzenie
wierzycieli w
celu
głosowania
nad zmianą
układu

Głosowanie
nad zmianą
układu i jej
przyjęcie

Zatwierdzenie
zmiany układu

Uchylenie układu

Stosownie do art. 176 ust. 1 p.r. sąd uchyła układ na wniosek wierzyciela, dłużnika, nadzorcy wykonania układu albo innej osoby, która z mocy układu jest uprawniona do wykonania lub nadzorowania wykonania układu, **jeżeli dłużnik nie wykonuje postanowień układu albo jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany.**

Domniemywa się, że jest oczywiste, że układ nie będzie wykonany, jeżeli dłużnik nie wykonuje zobowiązań powstałych po zatwierdzeniu układu. Uchylenie układu z innych przyczyn jest niedopuszczalne.

Postanowienie o uchyleniu układu obwieszcza się. Na postanowienie o uchyleniu układu zażalenie przysługuje dłużnikowi oraz wierzycielom, którzy mieli prawo głosu na zgromadzeniu wierzycieli, na którym doszło do przyjęcia układu. Natomiast na postanowienie oddalające wniosek zażalenie przysługuje wyłącznie wnioskodawcy.

Wygaśnięcie układu

Zgodnie z art. 178 p.r. **ogłoszenie upadłości dłużnika w czasie wykonywania układu albo oddalenie w tym czasie wniosku o ogłoszenie jego upadłości na podstawie art. 13 p.r. (z uwagi na ubogość masy) skutkuje wygaśnięciem układu z mocy prawa z dniem uprawomocnienia się postanowienia o ogłoszeniu upadłości albo oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości.**

W przypadku wygaśnięcia układu dotychczasowi wierzyciele mogą dochodzić swych roszczeń w pierwotnej wysokości. Wyplacone na podstawie układu sumy zalicza się na poczet dochodzonych wierzytelności (art. 179 ust. 1 p.r.).

Po ogłoszeniu upadłości syndyk z urzędu umieszcza na liście wierzytelności umieszczone w spisie wierzytelności z uwzględnieniem kwot otrzymanych w ramach wykonania układu lub zaspokojenia wierzytelności w inny sposób (art. 179 ust. 2 p.r.).

Układ częściowy

Układ częściowy, jest to układ, który obejmuje jedynie część wierzycieli restrukturyzowanego dłużnika, których wierzytelności co do zasady mają istotny wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstwa dłużnika, bez ingerowanie w pozostałe wierzycieli, związane zazwyczaj z bieżącym funkcjonowaniem przedsiębiorstwa dłużnika.

Rozwiązanie to dotyczy sytuacji, w których można było zaproponować pełną spłatę należności grupie drobnych wierzycieli, bowiem wystarczająca była restrukturyzacja zobowiązań względem największych kontrahentów i instytucji finansowych

Zgodnie z art. 180 ust. 1 p.r. dłużnik może złożyć propozycje układowe dotyczące jedynie niektórych zobowiązań, których restrukturyzacja ma zasadniczy wpływ na dalsze funkcjonowanie przedsiębiorstwa dłużnika.

Dopuszczalność przyjęcia układu częściowego jest ograniczona, dotyczy tylko postępowania o zatwierdzenie układu oraz przyspieszonego postępowania układowego (art. 182 p.r.).

Wykorzystanie instytucji układu częściowego umożliwia dłużnikowi przeprowadzenie tzw. restrukturyzacji etapowa. Dopuszczalne jest bowiem wszczęcie kolejnego postępowania w celu zawarcia układu częściowego przed zakończeniem lub umorzeniem wcześniejszego postępowania w sprawie układu częściowego (art. 191 ust. 2 p.r.).

Układ częściowy może również zostać zawarty niejako "**obok**" **postępowania sanacyjnego**, co do wierzytelności nieobjętych postępowaniem sanacyjnym.

Zgodnie z art. 192 ust. 1 p.r. w toku postępowania sanacyjnego dopuszczalne jest złożenie wniosku o zatwierdzenie układu częściowego lub wniosku o otwarcie przyspieszonego postępowania układowego, w którym ma zostać przyjęty układ częściowy, pod warunkiem, że wierzyciele objęci układem częściowym są wierzycielami nieobjętymi układem z mocy prawa oraz nie wyrazili zgody w postępowaniu sanacyjnym na objęcie ich układem.

W takim przypadku otwierając przyspieszone postępowanie układowe, sąd nie powołuje nadzorcy sądowego oraz sędziego-komisarza. Funkcję sędziego-komisarza i nadzorcy sądowego pełnią sędzia-komisarz i zarządca powołani w postępowaniu sanacyjnym. Zatwierdzenie układu częściowego nie wpływa na tok postępowania sanacyjnego. Treść układu częściowego może przewidywać, że układ będzie skuteczny po prawomocnym zatwierdzeniu układu przyjętego w postępowaniu sanacyjnym (art. 192 ust. 3 p.r.).

Wyodrębnienie wierzycieli objętych układem częściowym odbywa się w oparciu o **obiektywne, jednoznaczne i uzasadnione ekonomicznie kryteria dotyczące stosunków prawnych wiążących wierzycieli z dłużnikiem**, z których wynikają zobowiązania objęte propozycjami układowymi (art. 180 ust. 2 p.r.).

Określenie kryteriów wyodrębnienia wierzycieli objętych układem częściowym, które mają na celu pominięcie wierzyciela przeciwnego zawarciu układu częściowego, jest niedopuszczalne.

z tytułu umów o zasadniczym znaczeniu dla funkcjonowania przedsiębiorstwa dłużnika, w szczególności z tytułu dostawy najważniejszych materiałów lub umów leasingu majątku niezbędnego dla działalności prowadzonej przez dłużnika;

zabezpieczone hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską na przedmiotach i prawach niezbędnych do prowadzenia przedsiębiorstwa dłużnika;

z tytułu finansowania działalności dłużnika przez udzielone kredyty, pożyczki i inne podobne instrumenty;

największe określone według sumy.

Zgodnie z art. 180 ust. 4 p.r., wierzytelnościami objętymi układem częściowym mogą być w szczególności wierzytelności:

Dziękuję za uwagę

Czy mają Państwo jakieś pytania?